

ДНЕВНИКЪ

(стенографический)

на

III обикновено Народно Събрание.

(Втора сессия.)

VIII. ЗАСЪДАНИЕ, СЪБОТА 17 СЕПТЕМВРИЙ 1883 ГОД.

(Начало въ 1 часъ 30 мин. слѣдъ пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова.)

Председателъ (звъни): Ще се прочете списъка на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ: (чете): Отъ 55 души представители присѣствувать 52 и отсѣствувать 3-ма души; а именно г. Д-ръ Поменовъ, (послѣ пристигнѣ), Афузъ Билямъ (послѣ пристигнѣ) и Т. Мустафа.

Председателъ: Тѣй като присѣствувать повече отъ половината депутати, Събранието е пълно и обявявамъ за съданието открито. Сега ще се прочете протокола отъ миналото засѣдание.

Секр. Шивачовъ: (чете го).

Председателъ: Има ли нѣкой отъ г-да представителитѣ да направи нѣкоя забѣлѣжка върху четения протоколъ? (Нѣма.) Тѣй като събранието не оспорва точността на протокола, обявявамъ го за окончателенъ.

Вълчевъ: При заминаването на Негово Превъсходителство Генерала Соболева, той ми даде да поднесъ на бюрото неговата оставка, която ще прочетѣ. (Чете):

До Председателя на III Обикновено Народно Събрание.

Тѣй като азъ бѣхъ избранъ въ Плевенъ за депутатъ на третото обикн. Нар. Събрание като Министръ, а вчера си подадохъ оставката отъ министерскій постъ и слѣдователно изгубихъ качеството по което бѣхъ получилъ дѣпутатско мѣсто, то моля Събранието да приеме оставката ми отъ депутатството.

Генералъ Майоръ Соболевъ.

8 септ. 1883 г. г. София.

М-ръ Цанковъ: Искамъ да се прочете моето предложение.

Председателъ: Има едно предложение отъ Министерството на Вжтр. Дѣла, придружено съ единъ указъ на Негово Височество, което ще се чете.

Шивачовъ: (чете отношението отъ Министерството и указа).

До Господина Председателя на Нар. Събрание.

Имамъ честь да ви испрати, господине председателю, проектъ приврѣмenni мѣрки за прекратяване разбойничеството въ Источната частъ на Княжеството и ви моля да го внесете за разглеждане въ Народното Събрание.

Прилага се препишъ отъ Височайший Указъ под № 757 съ който е заповѣдано внасянието въ Нар. Събрание тойзи проектъ.

Министръ Д. Цанковъ.

Главенъ секретаръ: Петковъ.

Н. д. началника на отдѣлението: Т. Василковъ.

УКАЗЪ

№ 757.

НИЙ АЛЕКСАНДРЪ I.

Съ Божия милость и народната воля

Князь на Бѣлѣария,

По предложението на Нашия Министръ на вжтрѣшнитѣ Дѣла, представено Намъ съ доклада му отъ 17 септември 1883 година под № 5780,

ПОСТАНОВИХМЕ И ПОСТАНОВЯВАМЕ:

I, Да се внесе законопроекта «Врѣмenni мѣрки за прекратяване разбойничеството въ Источнитѣ окръжия на Княжеството,» въ Народното Събрание за надлѣжното разглѣждане.

II. Исполнението на настоящий указъ се възлага на Нашия Министръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Издаденъ въ Нашия Дворецъ въ София на 17 септември 1883 година.

На първообразното съ собствената рѣка на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО написано:

АЛЕКСАНДРЪ.

Преподписалъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла:

Д. Цанковъ.

Съ първообразното вѣрно: И. д. Началникъ на отдѣлението:

Т. Василковъ.

М-ръ Цанковъ: Този въпросъ не търпи отлагане, защото свѣдѣнията, които приемамъ, сж толкова важни, щото може подиръ нѣколко дена да се прекъсне вървежа на желѣзницата отъ Русчукъ до Варна, тъй като постоянно се увеличава нападението отъ разбойниците на станциитѣ. Азъ взехъ наистина нѣкои мѣрки, но тѣ недостигатъ. За това, написахъ нѣколко правила, които да се прочетжтъ тука, и безъ коммисия да се разискатъ направо, да стане единъ указъ и да се положатъ въ дѣйствиe. Ако обича Нар. Събрание, да дойде г. Цачевъ да чете, защото и въ него има единъ проектъ, да го прочете и него, и Нар. Събрание да приеме което одобри. (Гласове: Съгласни).

Председателъ: Тогава преди да пристѣпимъ на опредѣления дневенъ редъ, ще се разглѣда предложението, върху същността, на което Нар. Събрание се произнесе и каза, че ще се глѣда, моля г-на Шивачова да прочете мѣрките.

Шивачовъ: (Чете отъ трибуната). — Виждъ по долу.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители, има едно предложение, което е подписано отъ 32 представители, и което ще Ви прочита. (Чете):

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за съставянето на контра-шайки, които да се занимаватъ исклучително съ преслѣдванието на разбойниците.

Чл. 1. Въ окръжитѣ гдѣто върлуватъ разбойници, съставлява се отъ мѣстнитѣ жители контра-шайки за преслѣдванието имъ, състава на шайките се уголѣмява и намалява съразмѣрно съ числото на състава на разбойническитѣ шайки.

Чл. 2. Всѣка шайка се предвожда и управлява отъ единъ предводителъ, назначенъ съ приказъ отъ окръжний управителъ и утвърденъ отъ Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Чл. 3. Числото на шайките и числото на състава имъ се опредѣлятъ отъ окръжний съвѣтъ, подъ председателството на окр. управителъ.

Чл. 4. Предводители получаватъ 200 лева мѣсечна заплата а служащитѣ по 120 лева на мѣсецъ.

Чл. 5. Шайките се обдържатъ отъ бюджета на полицейската стража и се въоръжаватъ и обличатъ на правителствененъ съотъ.

Чл. 6. Лицата, които пожелаатъ да постѣпятъ на служба въ контра-шайките, длѣжни сж да представятъ докторскитѣ свидѣтелства за положението на здравието си и свидѣтелството за честность и способность отъ общинитѣ си, и да положатъ кѣтѣва съгласно чл. 9 отъ закона за чиновницитѣ.

Чл. 7. Който отъ служащитѣ се отличи, възнаграждава се съ пари или орденъ за отличие по предложението на предводителя; който се разболѣе лѣкува се безплатно въ правителственитѣ болници; комуто здравието се повреди опредѣлява му се пенсия съгласно военния законъ за пенсийтѣ; който се убие и остави малолѣтни дѣца и жена опредѣля имъ се тоже пенсия съгласно помѣнатия законъ.

Чл. 8. Административнитѣ власти сж обязани, щомъ се увѣрятъ за името и отличителнитѣ знаци на главатаритѣ на разбойническитѣ шайки, да донесжтъ тутакси за това чрезъ своитѣ начальства на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Чл. 9. Полученитѣ отъ Административнитѣ власти свѣдения, за извѣстнитѣ главатари на разбойническитѣ шайки, М-ра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, публикува въ «Държ. Вѣстникъ» и по рѣшението на министерскитѣ свѣтъ издава приказъ, въ който опредѣля паричното възнаграждение, което ще се заплати отъ държавното съкровище на лицето, което убие или улови живъ главатаря на разбойническата шайка и го предаде на административнитѣ власти

Чл. 10. Окрѣжнитѣ управители немедленно препечатватъ приказа на М-ра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и го пращатъ до всичкитѣ общини тѣмъ подвѣдомствени, за знание.

Слѣдватъ 34 подписи на представителитѣ.

София, 17 септември 1883 год.

М-ръ Цанковъ: Азъ мисля да захване г-нъ Цачевъ да чете и двата проекта членъ по членъ и да сравняваме, което е по-добро да го приемаме.

Председателъ: Добръ.

Д-ръ Цачевъ: (Чете:) «Законопроектъ за прекратяване разбойничеството въ Источнитѣ окръжия на Княжеството.»

Въ заглавието има една разлика, която състои въ това, че тука сж предвидѣни именно окръжитѣ въ Источната частъ на Княжеството. Азъ турихъ друго заглавие, като водимъ отъ това, че не съществуватъ само въ тая частъ разбойници. Дѣйствително, тамъ сж въ по-голѣмъ размѣръ, но ги има и въ други окръжи, като на пр. въ Кюстендилъ. Водимъ отъ тѣзи точка на зрѣнието, азъ турихъ въ законопроекта съществуването на контра-шайки, които да се занимаватъ съ преслѣждане на разбойниците.

М-ръ Цанковъ: Азъ не съмъ противъ товаѣщо. Да не се казва «въ Источнитѣ окръжия на Княжеството», а да се каже: «въ Княжеството» изобщо; защото и въ нашето окр. и въ Кюстендилъ има шайки. За това именно, не съмъ противенъ да се каже изобщо:» въ Княжеството.»

М-ръ Икономовъ: По мое мнѣние, тая мѣрка не трѣбва да се распространява на всичкитѣ околии въ България; именно, защото разбойничеството въ Источната частъ има характеръ на въстание; за тамъ трѣбва да се взематъ извънредни мѣрки, и на хората, които преслѣдватъ разбойниците трѣбва да се плаща. Въ другитѣ мѣста появяване на разбойници е нѣщо случайно и за тѣхното преслѣждане е достаточна обикновенната полицейска стража.

Особенно, когато въ настояще врѣме жандармитѣ сж подъ властѣта на министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, и околийскитѣ началници, като иматъ властъ да се распоредятъ, могатъ да дѣйствуватъ; ако неможатъ да одушатъ разбойническото съ полицейската стража, тогава ще повикатъ врѣменно поѣтера. А не е нужно на всѣкъждѣ да се държатъ постоянни поѣтери.

За това, азъ намирамъ за добръ, да си остане така, както е въ проекта на министерството; т. е. тѣзи мѣрки да се относятъ само за источната частъ на Княжеството.

Анневъ: Азъ мисля, че това е новъ начинъ на дѣйствиѣ въ Нар. Събрание да се разгледватъ 2 различни законопроекта въ едно и сѣщо врѣме. За това, трѣбва да приемемъ единия или другия проектъ, но на всѣкой начинъ трѣбва да предпочетемъ министерския. Въ едно и сѣщото врѣме да четемъ единия и другия проектъ, ще вземе много врѣме и не е практично.

Предсѣдателъ: Понеже г-нъ Цачевъ има предложение. да отстѣпимъ мѣстото, други да четѣ министерския проектъ, и когато се четѣ членъ по членъ, гдѣто има да направи бѣлѣжки, да ги направи.

Д-ръ Цачевъ: Добръ е така да стане. (Сѣда си).

Секр. Щърбановъ: (Чете:) «Врѣменни мѣрки за прекративанѣ разбойничеството въ источнитѣ окръжия на Княжеството.»

Д-ръ Цачевъ: По мое мнѣние, не трѣбва да се предвижда само за источнитѣ окръжия, а да се каже изобщо за разбойниците, които върлуватъ въ цѣлото Княжество; защото има ги и въ София и Кюстендилъ. Слѣдователно, трѣбва непрѣменно да се прѣдвиди за разбойниците, които върлуватъ по цѣлото Княжество. За това, азъ предлагамъ, да се даде едно наименование на законопроекта общо.

М-ръ Цанковъ: Ако се даде общо значение за това, че се явявали по единъ хайдутинъ на всѣко мѣсто, то нѣма да бжде добръ, защото ще трѣбва да поддържаме постоянни потери и да имъ плащаме безъ да има нужда. Обикновенно нѣщо е да се явяватъ такива хайдутѣ и по другитѣ държави; излишни разноси не трѣбва да ставатъ. А, ако би Министерството види, че се образуватъ и по други нѣкои мѣста шайки, то може да направи това и само, щомъ Нар. Събрание е разрѣшило за источната частъ на Княжеството, За това, най-добръ да се каже както е въ проекта.

Д-ръ Цачевъ: Както знаете, г. представители, въпроса е за разбойническитѣ шайки, а не за единъ или двама хайдутѣ, които се появяватъ да обертъ или убиятъ човѣка. Тука е дума за шайки съставени отъ 15—20 души. Сега, ако и въ други окръжия се появяватъ такива шайки, по мое мнѣние трѣбва и за тѣхъ да се приспособява този законъ.

М-ръ Икономовъ: Азъ питамъ г-на Цачева, тази мѣрка обикновена ли е или извънредна, и ако е извънредна, какво я извиква. Извънредното разбойничество въ источната частъ на Княжеството, за което не сж достатѣчни полицейски сили. Тамъ трѣбва извънредни мѣрки, които се и правятъ сега. За това, да не плащаме за поддържанѣ потери по цѣлото Княжество, дѣто нѣма нужда. (Гласове: Съгласни).

Бошняковъ: Споудѣламъ мнѣнието на г-да Министритѣ Цанкова и Икономова. Тѣй като въ источната частъ на Княжеството разбойничеството имало, както казаха, политически въстаннически характеръ. Да го приемемъ и да се свърши; отъ заглавието нищо незначѣ, а значи отъ работата. (Гласове: Съгласни).

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание заглавието, както е въ проекта на г-на Министра? (Приема). Който не го приема, да си дигне ржката. (Прието).

Чл. 1.

1. За преслѣждане на разбойниците, въ всѣка околия отъ источнитѣ окръжия на Княжеството се състави една поѣтера.

Бобчевъ: Питамъ, какъ ще се състави тази потеря? Безъ да сж подчинени на нѣкой главатаръ ли?

М-ръ Цанковъ: По-надолу е казано това. Въ всѣка една околия има по нѣколко общини; споредъ населението, общината ще даде по единъ или двама членове отъ общината. Ще каже, че въ всѣка околия ще бждѣтъ подъ командата на околийския началникъ, и ще иматъ единъ старшия за главатаръ или единъ отъ жандаритѣ; но въ всѣкой случай ще бждѣтъ подъ командата на околийския началникъ.

Д-ръ Цачевъ: До сега се е практикувало това, като сж ходили потери само въ источната частъ на Княжеството, но никакъвъ резултатъ не се е достигналъ. Въ послѣдне врѣме азъ самъ видѣхъ съ очитѣ си една потеря отъ жителитѣ на селото Коцина, които щомъ видѣхъ разбойницитѣ, оставиха пушкитѣ и побѣгнаха назадъ. Ако искаме сериозна работа, трѣбва да се съставятъ контра-шайка, които постоянно да се занимаватъ съ преслѣдването на разбойницитѣ.

Председателъ: Тука е дума сега, какъ да се нарѣче «потера» или «контра-шайка». Кolkото за състава, когато дойде редъ, тогава ще се говори за него.

М-ръ Икономовъ: Азъ имамъ да кажа точно това, което каза г-нъ председателъ. Когато дойде за състава, тогава да говориме, а тука е само за думата «потера».

Поповъ: Азъ мисля, че, ако се състави въ всѣка община потеря, не ще бжде твърдѣ умѣстно, но да бжде въ всѣка околия.

М-ръ Цанковъ: По-надолу е казано, че въ всѣка околия ще се състави една потеря. Г-нъ Цачевъ я е нареклъ «контра-шайка». Както въ едно село има жандари и околийски началникъ, въ което 20 д. 30 д. или 100 души съставятъ полицейска стража, освѣнъ него ще има и друго едно тѣло отъ стражари, което ще се нарича потеря. И тѣ не сж вече потери такива, както ги ние разбираме, безъ всѣкакъвъ редъ; но тѣ ще бждѣтъ едно организовано тѣло, което ще се състави като една стража; тѣ сж добрѣ организирани, съ заплата и подъ команда, а не както когато ходитъ воиници или хайдутини.

Щърбановъ: Да прочетемъ за обяснение, ако позволите и чл. 2-й, въ който е показано по какъвъ начинъ да се съставятъ потеритѣ. (Чете 2-й чл.).

М-ръ Икономовъ: Това е за състава, а първото за разискваме за цѣльта.

Д-ръ Цачевъ: Четете първия членъ.

Щърбановъ: (Чете. Видѣ по-горѣ).

Вуровъ: Това е почти едно и сжщо.

Анневъ: Отъ първий членъ на г. Д-ра Цачева и отъ обясненията, които даде той, се разбира че трѣбва да се организиратъ чети, които да преслѣдватъ разбойницитѣ; тѣзи чети ги нарича той: «контра-шайки». Азъ подъ думата «шайка» разбирамъ разбойници, значи, че г. Д-ръ Цачевъ иска да се съставятъ разбойнически шайки, за да преслѣдватъ други разбойници. (Смѣхъ) Мисля, че е по-добрѣ, да остане както си е въ проекта на г-на М-ра Цанкова.

Д-ръ Цачевъ: Азъ не настоявамъ върху думата, която стои въ моя проектъ. Нѣ отъ друга страна, ако се земе думата «потера», тя доаждѣ отъ глагола «потерамъ». Впрочеми нека приемемъ «потера» или «чета», това е все равно; само да се свърши работа. Азъ казахъ по-прѣди, че въ окръжията да има шайки, които сж нуждни; въ нѣкое окръжие по една, двѣ, въ друго повече. И щомъ се съставятъ подобни чети, то могатъ да преслѣдватъ разбойници и да ги разбиятъ. А отъ потеря неможе да има никакъвъ добъръ резултатъ. Истина явяватъ се случаи, гдѣто хайдутинъ улавя хайдутинѣ, и неможе другъ да го улови. (Д-ръ Геровъ: Но правителство не поддържа хайдутини.) Не поддържа хайдутини, но истина е, че тѣ най-добрѣ могатъ да уловятъ пакъ хайдутинѣ.

Шивачовъ: Когато се повори за вторий членъ, то ако мисли г-нъ Цачевъ, че разбойници могатъ да влизатъ въ тѣзи чети, то може послѣ да го предложи. (Смѣхъ.)

М-ръ Икономовъ: Азъ би предложилъ, въ този членъ да се внесе малко измѣнение. «Потера» значи да се потерятъ разбойницитѣ, и може да става това за малко или за дълго врѣме. Следователно думата си е на мѣсто. А да се не казва, че трѣбва да се образува въ всѣка околия, но дѣто има нужда; защото може въ нѣкой околия да сж нуждни двѣ, а въ друга три потери, а на нѣкои мѣста стига може би една за 2 — 3 околии. За това да се каже: «дѣто е нужно».

М-ръ Цанковъ: Азъ като казахъ «въ всѣка околия», разбихахъ, че въ нѣкои околии разбойници никакъ нѣма; но тѣзи потери само когато ги повика околийск. началникъ, тогава ще се смѣтатъ че сж на служба. На пр. когато има разбойническо врѣме, то въ всѣкитѣ околии трѣбва да се смѣта, че сж на служба. Нѣ нѣкой год. се случва, че се появатъ разбойници въ една частъ на источна България, а въ друга ги нѣма. Значи, гдѣто сж се появили, тамъ има нужда да се прави потеря. А когато ходятъ вѣнъ изъ околията, тогава ще иматъ заплата. Тѣй се разбира, гдѣто казахъ: въ всѣка околия.

Вълчевъ: Има и друго едно неудобство, ако се приеме предложението г-на М-ра Икономова; ако би да се приеме

така, щото само въ нѣкои околии да се поставатъ потери, тогава разбойническиятъ шайки ще захванатъ ония мѣста, дѣто нѣма такива потери, ще прибѣгватъ къмъ тѣхъ и нѣма да имъ се хване края. За това по-удобното е, да остане въ проекта въ всѣка околия; инакъ не се постига цѣльта.

М-ръ Цанковъ: За допълнение ще кажж, че Хафусъ Билиалъ ефенди, депутатъ отъ Силистра, ми каза, че такава една потеря тѣ сж си направили. Кмета се съгласилъ на това и безъ разрѣшението на правителството направили сж я. И отъ когато си направили такава потеря въ Силистренската околия, тая година не слушаме вече за разбойници. Той ми даде тая идея. Тѣй щото азъ искамъ да кажж, че въ всѣка околия може да има такава потеря; но само когато има нужда, и то зависи отъ правителството.

Д-ръ Цачевъ: Азъ тука виждамъ една непрактичностъ. Да предполагаме, че една потеря се е организувала въ една околия. Ако би да додате по единъ или двама членове за въ тѣзи потера, напр.: Хюсеинъ Мустафа, или Мехмедъ Асанъ, то когато стане нужда, да се явяватъ да преслѣдватъ разбойниците, ако би тия хора да сж отишли по странство, кой ще ги замѣти?

Председателъ: Това е пакъ за състава. Г-нъ Цанковъ каза: дали трѣбва да има чета въ околията.

М-ръ Икономовъ: Г-нъ Вълчевъ не ме е разумѣлъ. Азъ не казахъ, че въ една околия да се състави потера. Азъ казахъ, че има малки околии, дѣто населението е малко, и шайките ще бждатъ малки; а въ други околии да бждатъ една или двѣ шайки, ако е нужно. Това искахъ да кажж.

Буровъ: Това искахъ да кажж, че въ Търновския окръгъ има една околия, гдѣто шайките толкозъ много върлуватъ тая година, както никѣдѣ по други мѣста. Тя е именно Кесаревската околия, гдѣто сж останали много бѣдни, гладни дѣца, на които бацитѣ и майките сж убити отъ тия шайки. Въ Габровската околия тоже трѣба да има потери. По моето мнѣние, да не бждатъ тѣзи потери отъ всѣко село, защото въ всѣка община способни хора не се намиратъ.

Председателъ: Това се отnosi до състава на потеритѣ; за него по-послѣ ще говоримъ.

Г. Геровъ: Азъ ще попитамъ, дали една потеря може да влѣзе отъ една околия въ друга.

Цанковъ: Азъ мисля, че нѣма една околия друго царство. Може да преминуватъ отъ една околия въ друга, като се споразумѣватъ.

Буровъ: Това, което каза г-нъ Министръ, че ще се състави, дѣто се вижда нужно, добръ; но въ Орѣховската околия трѣба сега да се състави, а не по-послѣ. Ако е въз-

можно, да се позволи тамъ, дѣто нѣма способни хора за потери.

Шивачевъ: Азъ мисля, че добръ е да се състави потеря отъ тѣзи хора. Но ако се случи населението да бжде Мюсюлманско, какво ще се прави тогава? Наистина, че тука се състави потера отъ Мюсюлманско население, но това е било по тѣхно желание.

Мецовъ: Да се организуватъ шайки, както каза г-нъ Цачевъ, добръ; но ние нѣмаме такиви хора. За това по-добръ ще бжде, да се опредѣли, че тамъ, дѣто има способни хора, отъ тѣзи околии да се съставятъ тия потери, а не да се съставятъ отъ селяне, които не знайтъ пушка какъ се хвърля. Това много зависи и отъ селската полиция да се усили, дѣто има нужда, и то би било най-сгодно. Това е моето предложение.

Председателъ: Отъ станалото до сега разискване, се вижда, че има двѣ мнѣния: първото е за редакцията на члена, както е въ проекта, и подиръ, предложението направено отъ г-на М-ра Икономова, спорѣдъ което да се каже отъ всѣка една околия „дѣто има нужда.“

Икономовъ: Въ всичкитѣ околии, дѣто има нужда.

М-ръ Цанковъ: (чете първий членъ):

За преслѣдване на разбойниците въ всѣка Околия отъ Источнитѣ Окрѣжия на Княжеството и тамъ гдѣто се укаже нужда, се съставя по една потеря.

Председателъ: Приема ли се първий членъ съ прибавката отъ г-на Икономова? (Приема се). Който е за приеманieto на първий членъ, да си дигне ржката. (Болшинство).

Щербановъ: (Чете вторий членъ).

Всѣка община отъ околията ще предлага, спорѣдъ голѣмината на населението си и безъ разлика на вѣроисповѣдание едно или двѣ лица, ползуващи се съ всеобщо довѣрие и притѣжавяущи необходимитѣ качества, за да влѣзатъ въ потерата.

Попповъ: Казаха нѣкои, че една община трѣбва да дава двама, други трима или повече, азъ ще кажж за това, че да се назначава тамъ, дѣто се намѣрватъ по-способни хора. Въ нѣкои общини може би иматъ повече такива хора които сж способни за потери, и да преслѣдватъ разбойниците, а въ други нѣма. (Гласъ: това долу е казано). Да ли е забѣлѣжено за всичкитѣ?

Шивачовъ: Азъ мисля, че щомъ една община нѣма никакви хора, тогава тя е длѣжна да плати на други лица отъ други общини, които да изпълняватъ тая служба. Това е една обязанность. Има едни общини, които иматъ такива

лица, други има, които нѣматъ. Щомъ нѣма такива лица, които да вършатъ такава работа, тѣ сж длѣжни да намѣрѣтъ хора съ наемъ отъ другадѣ.

М-ръ Цанковъ: Ако го турихъ, че всѣка община трѣбва да дава извѣстно число хора за пѣтеритѣ, азъ се водихъ отъ това начало, че хайдучитѣ се ловятъ отъ човѣци, които знаятъ да ги ловятъ, особено като познаватъ, кой е разбойникъ, кой отсѣтствува отъ общината, и за това пѣтеритѣ трѣбва да бѣдатъ отъ сѣщата община. Всѣка община трѣбва да има такива хора. Тукъ най-главното да знаемъ ятацитѣ на разбойниците; за това трѣбва да бѣде задължена всѣка община, да дава по нѣколко хора, и азъ настоявамъ на това; защото онѣзи хора ще знаятъ да се вардятъ отъ хайдучитѣ, и не само всѣко село, но и гражданитѣ трѣбва да даватъ хора, защото и тѣ имѣтъ нужда да си вардятъ живота.

М-ръ Икономовъ: Азъ мисля, че населението доста прави за себе си, доста плаща отъ себе си, за да има гаранция за живота, имота и честта си; сега да го товариме съ нови даждии въ хора или въ пари да дава, това е малко несправедливо. Най-сетнѣ тукъ всичката тежестъ за даване данъцитѣ е, за да се обезпечатъ хора, и тази гаранция трѣбва да се поддържа отъ правителството. Добрѣ каза по-напредъ г-нъ Плѣвненския депутатъ, че тука се искатъ, не пѣтери като предишнитѣ, нъ се иска усиление на полицията тамъ, дѣто има нужда. За това предлагамъ, ако се вижда справедливо, тѣзи хора да бѣдѣтъ не насилственно взети, но доброволно избрани хора, които ще служатъ вѣрно на правителството, ще пазятъ имота, живота и честта на селенитѣ и да имъ се плаща отъ правителството.

М-ръ Цанковъ: За заплатата е казано по-долу въ другъ единъ членъ. Азъ оставамъ него отворенъ. Азъ казахъ тукъ, че общинитѣ избиратъ, и щомъ е казано избиратъ, не ще да каже насилственно. А пакъ какви качества трѣбва да притѣжаватъ тѣзи хора; то е казано, че трѣбва да бѣдѣтъ честни и незнамъ още какво. Не казвамъ, че общинитѣ трѣбва да насилватъ едного, и зорленъ да го проваждатъ на пѣтера. Вие знаете, че всѣка община се съставя отъ 5—6 села, ще каже, че всѣка община може да даде 2 или 3 човѣка. Една община като не намѣри единъ или двама такива хора, каква е такава община? За това всѣка община трѣбва да зема участие, за да има разбранностъ при искоренѣнието на такива разбойничества. Глѣдайте жандаритѣ като гонѣтъ, като не сж отъ народа дадени, а наложени, нито отъ селата имъ обаядатъ нѣщо. Това е така, защото ги имѣтъ като нѣщо чуждо отъ народа. А когато сж избрани отъ народа, тѣ ще имѣтъ довѣрието отъ него, и по-лесно ще испитатъ

ятацитѣ. Ако се остави да се неизбиратъ тѣзи хора отъ общинитѣ, тогава работата ще остане въ сѣщото положение, както е при жандаритѣ, отъ които всѣкой се бои, и нѣматъ довѣрие къмъ тѣхъ.

М-ръ Начевичъ: Трѣбва да обява на г-да представителитѣ, че този законопроектъ, по причина на вопиющата и неотлагаема нужда, не се представи въ министерскій сѣвѣтъ за обсъждане, а г-нъ Цанковъ самъ го е правилъ и го представи днесъ на Нар. Събрание. Мене ми е твърдѣ жално, дѣто нашитѣ мнѣния много се различаватъ въ нѣкой точки въ този законопроектъ. Азъ напълно подкрепямъ мнѣнията изказани отъ г-на Мецова, и на г-на Икономова, защото досегашнитѣ пѣтери сж се обръщали на башибозушки чети и сж дѣйствovali въ вѣрда на населението а не въ негова полза; за това съмъ дошелъ отъ опыта до убѣждението, че мѣстната властъ трѣбва да е силна, че тя трѣбва да назначава лицата, които да съставляватъ потерата, че пѣтерата трѣбва да е подъ пълната зависимостъ на окр. управителъ и на околийския началникъ; и съ една дума, да бѣде като допълнение на полицейската властъ, тамъ дѣто се покаже тя за нужно; тая властъ да назначава, хората отъ пѣтерата, защото ако се назначава друга властъ, стѣлковенията сж неизбѣжни и отъ това слабостта. Напълно сподѣлямъ мнѣнието на г-на Цанкова, че пѣтерата трѣбва да се съставлява отъ мѣстни жители, които познаватъ мѣстността, хората, тѣхния характеръ, да знаятъ мѣстата на разбойниците, да бѣдѣтъ юнаци и честни хора; но въ сѣщото врѣме, тѣ трѣбва напълно да сж зависими отъ мѣстната властъ, защото безъ това условие малка полза и гаранция ще имаме за унищожаванieto на разбойничеството.

М-ръ Цанковъ: Истина, че така е работата, защото този законопроектъ е отъ вчера. Азъ едвамъ вчера възложихъ на единъ отъ моитѣ чиновници, и той състави на бързо нѣщо, както ви казахъ това по-напрѣдъ. Днесъ направихъ указъ, молихъ НЕГ. ВИСОЧЕСТВО, да рѣши да се внесе направо въ Н. Събрание, защото разбойничествата сж заплашителни и нѣмаме врѣме да се внесе проекта въ министерскій сѣвѣтъ; за това, г-да представители, не дѣйте се чуди, че съмъ въ разногласие съ моитѣ събратия, за това нѣма нищо. За общото благо може да бѣде. Но ще приложа това: ако искаме да се наименоватъ отъ правителството, знайте ще дойдѣтъ всичкитѣ Черногорци, Сърби, — вагабунти да влѣзѣтъ въ тѣзи пѣтери. Ние имаме една чета, която се поддържаше отъ секретни сумми; тя се състави отъ нѣкои Черногорци, които нѣмаха какво да ядѣтъ и ги провадиа въ Търновско. Азъ вѣрвамъ, че тѣ по-много разбойничествovali отъ

колкото самитѣ разбойници. За това постоянноствамъ: по-теритѣ да бждѣтъ избирани отъ общинитѣ, защото онѣзи хора, които сѣ отъ общинитѣ, ще ги е срамъ да направятъ злоупотрѣбления, а трѣбва да бждѣтъ подъ командата на правителството, и трѣбва да се плащатъ; но отъ правителството ли или отъ общинитѣ, това не съмъ показалъ, а съмъ оставилъ това на Народното Събрание да рѣши. Азъ постоянноствамъ на това, че трѣбва да се избиратъ отъ общинитѣ, именно, защото подиръ ще ни дойдѣтъ прошения може би отъ стотина вагабонти да искатъ, да се приемѣтъ въ жандармерията, може да дойдѣтъ нѣкои съ нѣкои рекомандации, и за да се отърва отъ тѣхъ, какво ще правя? Ще ги натикамъ въ четата и тѣ ще захванатъ да разбойничествуватъ; за това постоянноствамъ, че тѣзи по-тери трѣба да сѣ хора рекомандувани отъ всѣка община. (Шумни ржкоплѣскания).

Вобчевъ: Оттѣглямъ си думата.

Д-ръ Цачевъ: Не съмъ искалъ дума.

Предсѣдатель: Дума има г-нѣ М-ръ Икономовъ.

М-ръ Икономовъ: Г-нѣ Цанковъ каза много хубаво, че трѣбва да бждѣтъ хора, които да стоятъ въ всѣко отношение по-горѣ. Нѣ въобразите си сега, да се съставятъ такива чети отъ хора, които ще препорѣчатъ мѣстнитѣ жители, ще се препорѣчатъ ли на всѣкадѣ добри хора? И да ли тѣзи хора ще бждѣтъ по-добри, когато глѣдаме отъ друга страна, че има други хора по-честни, по-достойни, и даватъ по-добра гаранция на правителството. Има много честни хора за такава работа, нѣ като не ги избиратъ общинитѣ, правителството не ще може да ги назначи. На пр. въ Шуменъ има много добри хора отъ турцитѣ, като Кючукъ Хасанъ, Ахмедъ Бюлюкбаши и др. и тѣ сѣ готови да трѣгнатъ за преслѣждане на разбойничитѣ: но никоя община нѣма да ги избере. Тѣ днесъ сѣ готови да идѣтъ, но казватъ да имъ се предостави право да си избиратъ сами хора отъ турцитѣ и отъ християнитѣ и тогава ще могатъ да се изловѣтъ много отъ разбойничитѣ. Тогава какво ще стане? Тѣзи хора достойни да си стоятъ на мѣстата, а да се земѣтъ други хора, които никакъ не сѣ достойни. Въ такъвъ случай, цѣлѣта не се постига на пълно. За това желателно би било, правителството да избира хора, които да иматъ гаранция за добросъвѣстното изпълнение своитѣ обязанности.

М-ръ Цанковъ: Азъ виждамъ опасностъ ако оставимъ на правителството да ги избира, пакъ повтарямъ, защото ние видѣхме отъ опитъ. Виждѣ жандаритѣ на всѣко едно мѣсто не сѣ Българе. Сега земете жандаритѣ на всѣки градъ и ще видите, че тѣ сѣ отъ колѣ и вѣже, хора дошли отъ

вѣнка: а пакъ жандари да турятъ отъ колѣ и вѣже, знаете какво е. И най-сетнѣ за туй турското царство пропадна, защото дохождахъ запггета отъ колѣ и отъ вѣже, а не зимахъ отъ мѣстнитѣ жители. Тѣзи запггета опростахъ турското царство. Ние помнимъ това, а искаме и ние съ същата система, съ съжитѣ мѣрки да саставимъ своята жандармерия. Помислете, че въ всѣки окръгъ дѣто има жандари все сѣ такива хора.

М-ръ Начовичъ: Жалъ ми е, дѣто съмъ принуденъ да възразявамъ пакъ на г-на Цанкова, ако и да не ми е по волята. Не е едно доказателство, че ще бждѣтъ лоши новитѣ потери, защото напрежната жандармерия се е съставлявала не отъ Българе но отъ хора отъ колѣ и вѣже, както казва г-нѣ Цанковъ. Сега жандармерията е въ ржцетѣ на г-на Цанкова и той може да се распореди, щото таквизъ лица да се неприемѣтъ, като даде за това потрѣбнитѣ наставления. (М-ръ Цанковъ: като нѣма други.) Зарадъ туй, азъ настоявамъ на първата идея, да се назначаватъ тѣзи лица отъ полицейскитѣ началства, ако щете може би по рекомандация на мѣстнитѣ първенци, да се поддържатъ отъ правителството и да сѣ подъ властѣта на окръжнитѣ управители и окол. началници.

Буровъ: Исахъ да кажа пакъ това: Щомъ се даде право всѣка околия да представи такива за потеря, които ще се намѣрятъ способни, а не отъ всѣка община да се искатъ. Както до сега практикувахме у насъ, всѣко село бѣше задлжжено да дава по нѣколко души, и селянитѣ водаха стари хора по на 60—70 год. да вардѣтъ караулъ. И съ това още повече се развали работата. Сега много села има, въ които нѣма да се намѣри способни хора. А щомъ се позволи, щото всѣка околия да дава извѣстно число хора, то общинитѣ ще се споразумѣятъ помежду си и по представлението на началника ще се свѣрши тозъ въпросъ. Правителството да назначава или началника, то е все едно и същото.

Дуковъ: Азъ колкото разбрахъ въ тозъ членъ, който се разисква, не се показва тукъ нищо като онеправдане. Азъ ще покажа нѣкои обяснения, че общинитѣ трѣба да избиратъ тия лица. Ако ги показватъ общинитѣ, тѣ ще се грижатъ да показватъ лица, които да сѣ гаранция за живота, имота и честѣта имъ. Ако ли общината не намѣри хора, тогава разбира се, правителството ще намѣри отъ други околии. Тукъ не се казва направо отъ общината. Най-сетнѣ споредъ мнѣнието на г-на Цачева тукъ, че ако бждѣтъ тѣзика хора отъ общинитѣ показани, ще бжде нѣщо по-удобно, ако иматъ такива; защото жителитѣ на общината, като живѣятъ въ нѣя, тѣ познаватъ хората, знаятъ кои хора отсѣтству-

вать, знаятъ съмнителнитѣ хора, знаятъ мѣстата и гечититѣ, отдѣто могатъ да се уловятъ разбойницитѣ. А иначе да се уловятъ, както правителството каже, не е удобно; защото миналата година, когато въ источната частъ на Княжеството разбойницитѣ върлуваха въ Пазарджикската околия, какво видѣхме? Жителитѣ се туриха въ по-голямъ опасностъ отъ поѣтеритѣ, отъ колкото отъ шайкитѣ. Повече злини имаше отъ тѣзи проводени противъ шайкитѣ. Тѣзи потери бѣха съставени отъ хора, които по 10—15 години бѣха лѣжали въ затворъ, върлуваха, и най-добритѣ граждани Турци почитани и отъ Турци и отъ Българи, се принудиха да оставятъ селата си и да се изселятъ. Спораузмѣха се съ приятели и се дигнаха. Азъ зная нѣколко души най-добри хора отъ Ески-Арнаутъ до Провадия, най-почтеннитѣ селяне и най-добритѣ хора Турци, за които ние можахме да гарантираме за тѣхъ, станаха причина тѣзи потери, които ни показа правителството, та ги принудиха да се изсѣлятъ и отидоха. Сега, споредъ тѣхъ, още двѣ и три села се готвятъ да отиджтъ, и за тѣхъ сичкитѣ Българи жалѣятъ, макаръ да сж тѣ Мюсулмане.

Като имамъ предъ видъ това, което е станало, предлагамъ общинитѣ да показватъ лицата, които да могатъ да гарантиратъ за населението. А ако ли нѣматъ такива лица, тѣ ще намѣрятъ отъ други околии и общини. Колкото за заплатата, то е втори въпросъ, отъ дѣ и какъ да имъ се плаща. Сега подкрепямъ предложението, да сж подкрепени отъ общинитѣ.

Марко Велювъ: Г-да! Колкото заради тѣзи потери, азъ казвамъ да сж отъ мѣстното жителство. (Нѣкои депутати казватъ: съгласни!) Моля Ви се господа, дивола гонитѣ и дявола ще намѣрите! Какво е това. Ще познаете кому ще думате. (Председателъ звъни). Азъ имамъ право да говоря споредъ моето мнѣние, тѣ нѣматъ право да си играятъ, както въ миналото Събрание, азъ съмъ народенъ представителъ. Погледнете протоколитѣ отъ миналото Събрание . . .

Председателъ: Г-нъ Велевъ! Когато има да се оплаквате нетрѣба да викаете; трѣба да кажете мене и азъ ще имъ направя забѣлежка.

Марко Велевъ: Нетрѣба да правятъ и да практикуватъ така. Да си иматъ съ мене шеги, като ланската минала сесия и сега дирятъ дявола да имъ заплатя. Азъ ще имъ заплатя. Насъ ни е проводилъ народа не за шега. Защото г-да, ние смѣ народни представители; защото ние смѣ избрани отъ народа, да вършимъ работа на народа и на правителството днеска. Защото въ протоколитѣ има рѣчь

съ смѣхове и това е срамъ за Българетѣ и българското правителство. (Предсѣд.: г-нъ Велевъ! Чакайте . . .) Имамъ право да рѣчемъ да се пише това въ протокола, въ протокола е познато, че има тука шеги отъ онѣзи, които представяватъ нуждитѣ на народа, на България. Азъ говоря за онѣзи, които менѣ сж проводили отъ България. (Предсѣд. чакайте!) Нѣма да чакамъ.

Председателъ: Ще чакате, защото ще Ви отнѣмъ думата. Чакайте!

Марко Велевъ: Ето чакамъ. Отговаряйте!

Председателъ: Г-нъ Велевъ! Азъ отъ тука нищо не чухъ да се каза за тебе и мисля, че и другитѣ не чуха. (Марко Велювъ! чуха сички!!) Моля Ви, когато Ви дамъ дума, тогава да говорите, защото трѣба да има редъ въ Събранието. Най-сетнѣ, когато има да се оплаквате отъ нѣкой представителъ, нѣмате право да викаете самъ и да го угрожавате. Това не е позволено въ никое Събрание. Заради това, когато Ви докачи нѣкой казвайте, и азъ съмъ, който пази реда и никому нѣма да позволя да прави докачения. Отъ какво се оплаквате сега азъ незная, нищо нечуохъ.

Върху въпроса говорете.

Марко Велевъ: (Слѣдва). Казвамъ, отъ мѣстнитѣ жители да сж поѣтеритѣ и да сж познати съ всѣка пжтечка, когато иска правителството да знае, кои отъ нашитѣ жители злоупотрѣбляватъ. Само мѣстното жителство може да издири лошитѣ работи на нашето население. Защото трѣбва да се избиратъ отъ Общинитѣ, които сж познати на всѣка гора, долинка и пжтечка. Заради това намѣрвамъ умѣстенъ тозъ протоколъ, който е съставенъ отъ г-на Предсѣдателя на Мин. Съвѣтъ, защото макаръ и 500 души да отидатъ, като не сж вѣщи на пжтекитѣ, нищо немогжтъ да направятъ. А като сж вѣщи, 30 души. Заради това предлагамъ да се земе въ внимание тозъ членъ, който казва отъ мѣстнитѣ жители такива човѣци да се зематъ, които сж отблизо познати кждѣ злоупотрѣбления ставатъ въ народа. Защото може да бжде въ народа и да изслѣди нѣщо и да извѣсти на полицията и окол. началникъ; защото трѣбва да се упазятъ населението и правителството да щети много разноски по тия разбойници и съ лѣсно да ги улови.

Заради това, тозъ членъ е добръ, които да изслѣдватъ лошитѣ човѣци и да се уловятъ. (Гласове: Съгласни).

Вълчевъ: Върху подигнатия въпросъ г-да представители, както чухме г-да Министритѣ искааха двѣ мнѣния. Едното мнѣние се искаа много краснорѣчиво и доста убедително отъ г-на М-ра Цанкова, а другото отъ неговитѣ другари гг. Икономова и Начовича. Въпросътъ е: да се назначаватъ отъ

правителството ли потеритъ, или да ги избиратъ и даватъ общинитъ. Мене ми се струва, че въпросътъ макаръ и да е ясенъ самъ по себѣ, не е злѣ да се кажатъ още нѣколко думи върху него. Ако би, казвамъ, да бѣ имало и най-малко основание, да се назначаватъ потеритъ отъ страна на правителството, тогава нѣмаше нужда да се правятъ правилници и да се нареждатъ потери, единствено по тая причина, защото самото правителство можеше да увеличи числото на жандармерията и да се свърши въпросътъ, ако е да се назначаватъ отъ правителството. Но цѣльта не се постига никакъ, ако се назначаватъ отъ правителството. Именно за това г-нъ президентъ Министръ, като е взелъ предъ видъ, че тука трѣбва да се упазятъ чисто интереситъ, живота, имота и честта на населението, казва, че общинитъ трѣбва да даватъ хора, които сж познати, защото само такива хора могатъ да изпълнятъ тази работа; т. е. подходящи лица.

Г-нъ Цанковъ каза, че намѣрилъ въ Министерството писка, отъ която се вижда, че имало нѣкъдѣ такива чети въ родъ потери, но тѣ не сж довели работата къмъ желаемия резултатъ.

Председателъ: Моля г-на оратора, да не повтаря думи, които сж казани, защото врѣмето е кратко.

Вълчовъ: Азъ правя разяснения, и моля да ми се не прави забѣлѣжка, когато говоря по въпроса.

Ми се струва, г-да представители, че ако се допустне предложението, което направиха нѣкои отъ г-да министритъ, т. е. да се назначаватъ отъ правителството потеритъ, ние ще харчимъ пари даромъ и нѣма да постигнемъ цѣльта си. Слѣдователно, наша длъжностъ е, да се вникне въ тозъ въпросъ и да го рѣшимъ, както изискватъ интереситъ на страната. Т. е. само общинитъ могатъ да даждъ добри пазачи. За това, да приемемъ члена, както се предлага отъ г-на министра, и да се непротака работата, тъй като въпроса е доста разясненъ.

Сукнаровъ: Нѣма да говоря върху въпроса, а само ще направя двѣ забѣлѣжки: първо, понеже г-нъ Цанковъ, като подържаше по-напредъ проекта си, испусна се та каза между друго, че ще дойдатъ тукъ «сичкитъ Черногорци и Сърби, вагабонти.» И туй остана така записано въ протокола. Желалъ бихъ, щото г-нъ Цанковъ да поправи това, защото то така казано излиза доста докачително за достолѣшието на Събранието а и оскърбително за чувствата на тѣзи двѣ братски намъ племена. Жално е г-дъ, да се чуватъ подобни оскърбления въ Българското Нар. Събрание. Слѣдователно, да опредѣли г-нъ Цанковъ, какъ трѣбва да се разбиратъ тия думи; защото инакъ оставени така въ протоколитъ, ще произвеж-

датъ не приятни впечатления. Азъ вѣрвамъ, че г-нъ Цанковъ не е искалъ това така да каже и че той ще се обясни.

Второ, тъй като тоя законопроектъ е представенъ намъ на обсъждане, безъ да е обсъденъ отъ Мин. Съвѣтъ, тогава разискванията по него сж безполѣзни, ако слѣдваме да разискваме все така както стезахванали, и можемъ да слѣдваме и днесъ и утрѣ и пакъ да го неесвършимъ. Заради това, по-добрѣ е да се извади той отъ дневний редъ за днесъ; да се разиска по-напредъ въ Мин. Съвѣтъ; да дойдатъ министритъ до едно съгласие върху него и послѣ да ни го представятъ на разглѣждане и приемане, което може да стане и въ по-кратко врѣме.

М-ръ Цанковъ: Азъ като казахъ това, то се знае, не мисляхъ, че ще бѣде докачение за добритъ Сърби и Черногорци; но го казахъ, защото въ всичкитъ народи, както и въ нашия има сволочи, но между нашитъ Българи ги знаемъ, а иностранцитъ не познаваме. Азъ като чую, че единъ управителъ е зелъ за жандармъ сволочъ, ще му кажа на часа да го извади; но като е Сърбинъ или Черногорецъ, не го познавамъ отъ напредъ и не можъ да кажа на управителя, че той е развратенъ, недѣй го зима. Щомъ го представи околийскій началникъ, той ще го назначи и приеме. Но на единъ Българинъ се знае поведението. Мнозина го познаватъ и ако е недостоенъ, изведнажъ става явно. А дѣто дохождатъ отъ вънка, тѣхъ ние не ги познаваме и ги приемаме; но тѣ вънка не могатъ да намѣрятъ мѣсто и нѣма какво да ядятъ, за това дохождатъ тукъ. Пакъ нашитъ чункимъ ги знаемъ и ги знаятъ мнозина, дохождатъ и казватъ: тозъ е лошъ челоуѣкъ, не го зимайте. Отъ Сърби и Черногорци, които сж побѣгнали отъ колъ и отъ вѣже, ние нѣмаме нужда, защото не ги познаваме и земаме ги. Именно за такива хора, азъ казахъ по-напредъ.

Батановски: Това, което каза г. Сукнаровъ е добро и си има мѣстото, защото тозъ законъ трѣбва да се харно разсѣди и тогава да се поднесе на Събранието. Тука е думата, че е приврѣмененъ законъ за источната страна, но г-да Министритъ трѣбва да знаятъ, че има обири и въ западната страна. Нашия окол. началникъ преди нѣколко дена, прави 4 часа битка съ хайдуцитъ и благодарение на Бога, куртулиса околията и ги изби. Трѣбва такъвъ законъ да гарантира живота, имота и честта на всичкото население за всегда. Врѣменно, какво значи? Трѣбва да имаме законъ. За това съмъ съгласенъ съ мнѣнието на г-на Сукнарова.

Председателъ: Колкото за врѣмenni или постоянни мѣрки, Народ. Събрание вече прие и ние не можемъ да се повръщаме. А колкото за да ли ще се разисква сега, Нар.

Събрание пакъ прие, тъй щото не можемъ да се повръщаме върху въпроси, които сж вече рѣшени.

Има записани още 6 лица, които желаятъ да говорятъ. Желаетъ ли Н. Събрание, да се говори още по този въпросъ? (Гласове: да се говори! Други гласове: исчерпано е!)

Д-ръ Цачевъ: За рѣшение подигнатий въпросъ, г-да представители, азъ ще предложа на Н. Събрание, да приеме слѣдующето предложение: Ние знаемъ, че имаме законъ за окр. управители и окол. началници, който ги държи отговорни за порѣдѣка въ окръга или околията. Знаемъ, че има и окр. съвѣти, които се избиратъ отъ населението. Слѣдователно, да оставимъ на окр. управители съ окр. съвѣти да назначаватъ тѣзи хора. Въ този случай, населението на окръга се представлява отъ избраннитѣ отъ него членове въ окр. съвѣтъ, и окр. управителъ, който е отговоренъ за порѣдѣка въ окръга ще зема участие. Да предоставимъ право на тѣхъ, да назначаватъ тѣзи потери, съ съдѣйствието на околийскитѣ началници.

Поповъ: Колкото за потеритѣ да се избиратъ отъ общинитѣ съмъ съгласенъ, но друго нѣщо има, че трѣба главатаритѣ да сж (Гласове: по на-долу има за главатаритѣ!) Тогава, ако го има, добръ.

Анневъ: Азъ съмъ на мнѣние, щото първий членъ да се формулира тъй. (Гласове: приетъ е първий членъ!) Т. е. вторий членъ да стане тъй: че вмѣсто да се зематъ тия хора отъ общинитѣ, да се зиматъ отъ околнитѣ, дѣто ще дѣйствуватъ тия потери, и по препорѣката на мѣстнитѣ жители, които ще даватъ свидѣтелство на управителя. Защото наистина има общини, които нѣматъ такива способни хора, но въ цѣлата околия могатъ да се намѣржатъ.

Д-ръ Помяновъ: Преди всичко, г-да представители, азъ желая да забѣлжа, че наистина примитивенъ е, да не кажа тривиаленъ, начина на разискване на такъвъ законопроектъ; защото никой отъ насъ нѣма нищо предъ очи. Ние разискваме върху нѣщо, което не сме чели, нито виждали до сега. Нѣ знаа, че се каза по-напредъ, че нѣмало врѣме да се представи този законопроектъ своевременно. Нуждата била голѣма, за това днесъ се поднесе на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО и Той издалъ указъ да се внесе въ Нар. Събрание. Г-нъ М-ръ каза, че трѣбвало днесъ да се разглѣда, понеже въпроса не търпи отлагание; добръ. Нѣ при всичко това не може да избѣгне отъ предъ очи на никого много тривиалний начинъ на разискванията върху този проектъ; и колкото да се разисква, азъ мисля, че благоприятенъ резултатъ отъ това, не може да има, и съмъ увѣренъ, че нѣма да свършимъ нито днесъ, нито въ нѣколко засѣдания. — Колкото до самата ра-

бота, азъ виждамъ, че тукъ се подига главенъ споръ върху потеритѣ, да ли тѣ трѣбва да бждѣтъ назначавани или избирани. Този въпросъ за изборъ или назначение, г-да представители, не е нѣщо необикновено, и не се подига само въ нашето Събрание, нѣ той се подига, тъй да кажемъ, на всѣкадѣ. Имало е разискване върху него и въ другитѣ парламенти. За това не е справедливо, да се казва, че е исчерпанъ въпроса, и че се свършиха разискванията. Туй е старъ споръ извѣстенъ както въ теорията, така и въ практиката: да ли е по-добръ таквозъ нѣщо да става съ изборъ или съ назначавание. Въ тѣзи двѣ думи, може да се формулира въпроса, и предстои на Народното Събрание да го рѣши. Въ проекта стои, че трѣбва потерата да бжде избирана или показана отъ общината, а тукъ се появи мнѣние, че трѣбва тя да бжде назначени отъ правителството или отъ околийскитѣ началници, което е все едно. Нѣ въпроса е, трѣбва ли да бждѣтъ назначавани? Азъ вѣрвамъ, че ще се съгласите съ мене, че трѣбва да се приеме, както се каза тука, т. е. тѣзи хора въ потерата да бждѣтъ избирани или показани отъ общинитѣ, ако искаме добръ да се завърше тая работа, която ни предстои, именно ако искаме да се прекрати злото, което проистича отъ разбойничеството. Трѣбва да бждѣтъ избирани по тази причина, защото всѣка община може по хубаво да познава хората, отъ колкото ги познава околийскитѣ началници, или г-нъ Министръ. Общината много по-хубаво може да знае, кои хора сж способни, достойни, и даже, както се изисква, честни. И защо да натоварваме правителството съ всѣкаква работа? Мѣстната община не може ли да покаже за такава работа нѣколко хора отъ нейний кръгъ, за да свършатъ тази работа? Азъ не виждамъ въ туй нѣщо друго, освѣнъ една синекурна постѣпка, т. е. други хора да вършатъ работа за населението. Кой се оплаква отъ разбойничеството? Мѣстното население. За това тамъ дѣто предстои да се прекрати злото отъ обири и кражби, пакъ мѣстното население е най компетентний факторъ, които може да прекрати това зло, защото мѣстното население може да познава хората, които сж способни за всѣка работа. За това при всичко, че азъ нѣмамъ съмнѣние, както и всички г-да представители, и имаме най-голѣмо почитание къмъ околийскитѣ началници, окръжнитѣ съвѣти, нѣ все пакъ не вѣрвамъ че г-да представителитѣ ще се съгласятъ, ако искрено желаятъ да се отпомогне на това зло, да се остави на околийскитѣ началници, или на нѣкое друго правителствено лице да назначава потеритѣ; и могатъ при това да се породжѣтъ голѣми мъжнотии и може би неволни злоупотребления. Околийскитѣ началници безъ да иска може

би ще бъде принуденъ да назначи лице, което никои нѣтъ не е видѣло и не знае мѣстото, не знае хайдутитѣ гдѣ да ги лови и т. т. Щомъ оставимъ това на мѣстната община, тя ще си отваря очитѣ. И ако се окаже, че злото не може да се отстрани при състава на потеритѣ отъ мѣстното население, тогава може да се пристѣпни къмъ други средства. Нѣ първото средство е легално и редовно въ една конституционна страна. За това да приемемъ така както е предложено тукъ отъ г-на Министра.

М-ръ Икономовъ: Г-да, трѣбва да бждемъ послѣдователи. Ако отговорността за порядъкъ лежи на властитѣ, и тѣ сж отговорни за това, то защо да не имъ дадемъ хора, съ които ще може да запазятъ този порядъкъ. Г-нъ предговорившии твърдѣ хубаво говори; нѣ ако бѣше тука думата за законодателна властъ, тогава щѣхъ да се съглася съ него; нѣ тука е работата за изпълнителна властъ, която всегдѣ става по назначение, за това трѣбва и тукъ да стане, — да се назначаватъ. Азъ се боя, че при таково избирание може да се породѣтъ разногласия, и хората може да си избиратъ лица, които не заслужаватъ да бждѣтъ избирани, тогава пакъ ще стане злото по-големо. Може и да сд случи, че на началника се предлагатъ хора, които той не ще да ги приеме, той ще да се откаже, ще сваля отъ себе си всичката отговорностъ, като ще каже: виждете си сами работата, както си искате; и къмъ Министерството ще извѣсти, че му налагатъ такива хора, съ които не ще може да се извърши нѣщо. Това го казвамъ за очищение на своята съвѣсть, а Събранието е свободно да направи каквото ще.

Анневъ: Азъ мисля, че ако стане едно малко допълнение къмъ прочетения параграфъ, тогава ще престанѣтъ разискванията и разногласията. Предлагамъ слѣдующето допълнение: «Четитѣ за преслѣждане разбойницитѣ въ Княжеството се съставятъ отъ лица показани отъ надлѣжитѣ общини, и такива които правителството намѣри за достойни».

Щърбановъ: Азъ искахъ да кажа само това, че малко по-преди г-нъ Буровъ се съмнѣваше, че нѣкои отъ общинитѣ не ще могатъ да избѣрѣтъ единъ или двама; а члена говори че всека община може да избира лица отъ околията, т. е. не е изрично казано отъ общината, нѣ отъ околията могатъ до се избѣратъ, заради туй, искахъ да се разисква този предмѣтъ.

Шивачовъ: Оттѣглювамъ си думата.

Вълчевъ: Ми се струва, че г. М-ръ Икономовъ каза, че ако ние приемаме да се избиратъ, то отъ това излизала една непосредствителностъ. Но това е не истина, и не може да има непо-

слѣдователностъ. Защото той на какво се обляга? Той се обляга, че окръжнитѣ управители и околийскитѣ началници сж отговорни за порядъкъ въ околията и окръга; слѣдователно, за това потеритѣ трѣбвало да бждѣтъ просто съ тѣхъ и подъ тѣхний надзоръ и управление да работѣтъ, толяко повече, когато окръжний управителъ и околийский началникъ е отговоренъ за порядъка. Щомъ му дадѣтъ общинитѣ по единъ или по двама хора, само тогава той ще може да извърши своята миссия. Само тогава; и ний напроотивъ ще бждемъ послѣдователни ако направимъ така. Мене ми се струва, че не трѣбва да говоримъ повече върху този въпросъ: да се гласува члена и да се приеме, както трѣбва да се приеме.

М-ръ Начовичъ: Азъ питамъ г-на Вълчова, да ми каже, сигуренъ ли е той, че нѣма да се намѣрятъ общини, които, когато имъ се предложи да избѣрѣтъ лица за потерата, нѣма ли да представятъ хора, които нѣма съ какво да се хранятъ, хора неспособни за тая работа, нѣкои старци, като ще мислятъ, може би, че други общини ще избѣрѣтъ хора по-добри, които ще уравнисятъ тѣзи неспособни? Таково може да стане, понеже по насъ е вече ставало. Едно врѣме за свѣщенници и учители се избирали отъ общинитѣ такива хора, защо да не могатъ сега да се представляватъ за назначение като стражари, пакъ такива хора, които иначе не могатъ да живѣятъ? Това може да се прави особено, защото ония, които ще ги избиратъ сж неотговорни за реда и тишината. Да земемъ за примѣра една малка община, като Княжево или Бояна; тя нѣма много хора на разположение и кой може да гарантира, че общинаритѣ нѣма да представятъ за потерата нѣкое лице, което е на тѣхния гърбъ за да се отървѣтъ отъ него, като го направятъ да получва по 100 франка на мѣсець, за да може да се прехранва? Таквизъ хора ще ходѣтъ по кръчмитѣ, и нѣма да се грижатъ много за разбойницитѣ. Ще правятъ даже търговия отъ тѣхнитѣ занятия. Истина, може да се случи щото и полицийскитѣ началства да не сполучаватъ всекога съ избора на лицата, нѣ тѣ сж отговорни предъ Министерството, и подиръ двѣ или три недѣли, като не дадѣтъ тѣзи потери никакъвъ резултатъ, Министерството може да даде на управителя выговоръ и може да се смѣни даже за недобрия му изборъ. Между тѣмъ когато общинитѣ, ако дадѣтъ такива хора, нѣма никои да ги смѣни и да имъ каже, че сж злѣ постѣпали. Това, г-да го казвамъ, както добави г-нъ Икономовъ, за да си омия ржцетѣ предъ г-да представители по тая работа.

М-ръ Цанковъ: Азъ виждамъ тукъ два страха: Едни мислятъ, ако оставимъ на общинитѣ да предложатъ лицата,

тѣ ще глѣдатъ такъвизъ да избераѣтъ, отъ които ще глѣдатъ да се отгървѣтъ. Този страхъ първо и първо не е основенъ, защото казва се по-долу, какви качества трѣбва да иматъ тѣзи стражари, и по-надолу се казва, че тѣзи потери се управляватъ отъ околийскій началникъ. На него се дава списѣкътъ на тѣзи лица, които предлагатъ общинитѣ, и той като началникъ на околията ще може да бракира онѣзи лица, за които има свѣденія, че нѣматъ изискуемитѣ качества. Слѣдователно, за този страхъ сѣ зети мѣрки по-долу. Вторий страхъ, че може би началника не ще припознава тѣзи хора, и на мѣсто да бѣдатъ пѣтери, могатъ да станатъ отъ тѣхъ разбойнически шайки, — както бѣше приложилъ господинъ Докторъ, — и послѣ има членъ, че тѣзи пѣтери ще се предвождатъ отъ единъ старшій жандаринъ; на това може по-добрѣ да се осигори и да се каже по-долу „ще могатъ да се вмѣстватъ въ тѣзи чета единъ старшій и толкозъ жандари, колкото счита за нужно околийскій началникъ.“ Ако на примѣръ се състои четата отъ 20 души; той ще тури въ тѣхъ 5 или 6 жандари. За това тѣзи страхове не сѣ основни, защото има по-долу предвидени членове, за да се земаѣтъ мѣрки. (Гласове: отидиѣ за петъ минути!)

Медовъ: (Гласове: отпущѣ, отпущѣ!) Азъ постоянно-вамъ, да кажа, че всичко това, което забѣлѣжихъ за околийскитѣ началници, отъ опитъ го знаа и ви го казахъ. Въ послѣдно врѣме стана едно приключение, обра се една касса въ Плѣвентъ. Нашия Плѣвненскій окол. началникъ, неискаше да знае за това; а Никополскій окол. началникъ, извѣстенъ че въ Никополъ има вагабонти, които сѣ направили нѣкакво зло въ градъ Плѣвентъ, телеграфира на Плѣвненскій окол. началникъ, и той каза, че нѣма нищо да е станало въ Плѣвентъ, а слѣдъ 20 минути магазинертъ, като отишелъ въ магазинътъ си, видѣлъ, че му обрали кассата, и отишелъ, та казалъ на околийскій началникъ, който телеграфиралъ да ги хванатъ. Никополскій околийскій началникъ сѣдналъ на парахода, и отишелъ въ Тутраканъ, и ги намѣрва и ги улавя. Отъ тука виждате г-да, че всичко зависи отъ околийскитѣ началници; тѣ трѣбва да проводятъ хора тебдили, чипшги и пр. Ако околийскій началникъ е човѣкъ способенъ, нищо нѣма да стане. За това, да се не назначаватъ за околийски началници дѣца, които нищо не знаятъ и не могатъ да си вързватъ гацитѣ; нито пакъ старци, което ги е страхъ, да отидатъ до нѣкое село.

Дуковъ: (Гласове: Отидиѣ!) Азъ искамъ

Предсѣдателъ: Нека се гласува члена, на тогава ще дамъ отидиѣ. 2 часа се говори. (Гласове: Отпущѣ, да се споразумѣмъ).

Вълчевъ: Какъвъ отидиѣ? Члена да се положи на гласоподавание.

Дуковъ: (Гласове: Отидиѣ) Азъ до колкото можѣхъ да зема мнѣнията, разбрахъ, че има 2 мнѣния: едни отъ г-да представителитѣ (Гласове: Отидиѣ!) желаятъ да се назначаватъ потеритѣ отъ общинитѣ, както и азъ, а други — отъ правителството. Нѣкои г-да министри тоже казаха, че трѣбва да се назначаватъ отъ правителството, защото било по-добрѣ. Ако е така, въпроса трѣбва да остане не рѣшенъ. Г-нъ министръ Начевичъ каза, че ако не ги назначавали тѣ, щѣло да се прекрати злото. Ако може наистина да се прекрати тѣй, то да гарантиратъ, че ще довършатъ шайкитѣ и ще осигурятъ нашата безопасность. Ще отстѣпимъ на правителството и на околийскитѣ началници да ги назначаватъ.

Нашата цѣль не е друга, освѣнъ да направимъ единъ законъ, който да дава инструкции за истреблението на тия шайки. Но за да се освѣтли по-добрѣ въпроса, трѣба да го размислимъ по-добрѣ. Тукъ мнозина казаха, само общинитѣ да показватъ лицата; ако иматъ такива хора, тѣ ще ги покажатъ, ами ако нѣматъ, тогава разбира се, пакъ остава това на началниците. А тукъ не казваме общинитѣ да показватъ старцитѣ и тембелитѣ, а такива хора, които сѣ способни. Този законъ се прави за онѣзи хора, които ходятъ по вънъ, които не живѣятъ постоянно по градищата. Значи, тѣ трѣба да бѣдѣтъ хора достойни за тая работа; които да осигурятъ и тѣхний животъ, имотъ и честь и на другитѣ. На туй не се съмнѣвамъ, че общинитѣ ще покажатъ не такива лица, които нѣма какво да се хранятъ; отъ това не трѣба да се страхуваме. Нѣма да се прекрати този въпросъ и нѣма да си дойде до едно съгласие, ако го не приемемъ тѣй и другоаче. Най-сетнѣ този законъ не е задължителенъ во вѣки вѣковъ, и можемъ сетнѣ, ако стане нужно да го измѣнимъ.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се гласува членъ, или отидиѣ? (Гласове: отидиѣ!)

Тогава давамъ за 10 минути отпущѣ.

(Послѣ распустиѣ).

М-ръ Цанковъ: За състава на стражата станахъ много разисквания. Причината е тѣзи, че не сѣ имали г-да представителитѣ врѣме да го прочетѣтъ напълно. Ако го прочетеше всѣки частно, щѣше да си състави по-ясно понятие и щѣше да се рѣши въпроса по-лесно. За туй, азъ мисля да се отложи, за да се напечата, и напечатанъ да го раздамъ на г-да представителитѣ да си го прочетѣтъ и послѣ да се тури на дневенъ редъ и да се разисква по-добрѣ. (Предсѣдателъ: кой день?) Понедѣлникъ или вторникъ. Зависи отъ

печатницата, когато го свърши. (Гласове: да се хектографира!) Не може да се хектографира, защото всеки не може да го чете; но може за вторникът да се приготви, че да го раздамъ на г-да депутатитѣ, сами да го видятъ. (Гласове: съгласни).

Председателъ: На дневенъ редъ е избора на двама допълнителни членове за комисията, която ще преглѣда законопроекта за горитѣ.

Избранната комисия въ минѣлата сесия се състои отъ слѣдующитѣ лица: Дуковъ, Поповъ, Геровъ, Хюсеинъ Ахмедовъ, Филипъ Мариновъ, Мецовъ, Батановски, Тестеджели Мустафа и Ангелъ Флоровъ.

Желае ли Нар. Събрание, да се прибавятъ още 2 члена? (Едни гласове: доста; други — желае).

Бошняковъ: Ако г-да представителитѣ приематъ по явво гласоподаване да избератъ двата допълнителни члена, азъ предлагамъ г. Списаревски и г. Яневъ, Шумненски представители. (Приематъ се).

Г. Геровъ: Тѣзи закони нѣма у всичкитѣ представители, ще моля г. М-ра Начевича да ги внесе въ Народ. Събрание, за да се раздадатъ.

М-ръ Начовичъ: Днесъ проводихъ 70 екземпляра.

Г. Геровъ: Азъ не съмъ ги видѣлъ.

Председателъ: Азъ въ идущето заседание мисля, че ще се раздадатъ.

На дневенъ редъ имаме прошенията, които щѣше да представи прошетарната комисия. Но азъ мисля, че е кжсно и трѣбва да останѣтъ за идущето заседание. Има запитване отъ г-на Шивачова.

Шивачовъ: Врѣмето е кжсо, за това се отказвамъ.

Председателъ: Има запитване отъ г. Аннева.

Анневъ: Тоже се отказвамъ, кжсно е.

Председателъ: Предложението на г. Цачева за улеснение истреблението на разбойницитѣ, но и то се отлага по нѣмаине врѣме. Слѣдва запитването на г-на Списаревски къмъ Министерскитѣ съвѣтъ. (Гласове: кжсно е).

Списаревски: То е кратко; освѣнъ това до 6 има много време. Вий сте забравили, че до 6 ще работимъ. (Чете:)

ЗАПИТВАНІЯ.

Къмъ Министерскитѣ съвѣтъ.

Десятъ и повече дни се изминаха отъ издаването Височайши Манифестъ на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО за въстановленіето Търновската Конституция, нъ и до днесъ нищо не е извършено, което да покаже, че наистина конституцията е въстановена въ сжщность. На това основание азъ считамъ

свършено справедливо порицанията и страховетѣ, които сж обзели цѣль Български свѣтъ.

За отклонение обаче на тѣзи порицѣния и страхове, позволявамъ са да отправя къмъ цѣлото Министерство т. е. Министерскитѣ съвѣтъ слѣдующитѣ запитвания:

Защо до сега не е внесло Министерството въ Народното Събрание предложение за отмѣнението на всичкитѣ закони противорѣчуци на въстановената Търновска конституция и съ какво оправдава това замедление?

Какъ глѣда Министерството на Държавнитѣ съвѣтъ, като конституционно или же противоконституционно учреждение?

Какъ мисли да постѣпи било въ единъ, било въ други случай съ него (Държавнитѣ съвѣтъ).

Какъ счита тоже и сжществуването на Министерството на Общитѣ Сгради, което не е предвидено въ конституцията?

Кога мисли Министерството да внесе проектъ за измѣнението на гл. гл. XIII и XIV отъ конституцията, както гласи Височайши Манифестъ отъ 6 того?

Да ми каже най-послѣ Министерството, тая сесия послѣдня ли ще бѣде или не?

М-ръ Цанковъ: На тѣзи запитвания не можемъ да отговоримъ: трѣбватъ ни нѣколко дни, защото Министерскитѣ съвѣтъ ще приготви программа, която ще се чете въ Нар. Събрание и въ нея ще видите отговоръ на всичко, дѣто питате. До сега не я показахме, защото чакахме другаря си г-на Икономова. Той снощи пристигна и слѣдъ нѣколко дни чрезъ программата ще отговоримъ. (Гласове: Съгласни).

Филипъ Мариновъ: Ако има врѣме и ако ми се позволи азъ имамъ да направя едно запитване. (Гласове: Може).

То се отнася къмъ Военнитѣ М-ръ и при всичко, че той, липсува моля бюрото да го препрати.

ЗАПИТВАНІЕ.

Къмъ Военнитѣ Министръ.

«Нѣма съмнение че Военното Министерство глѣда на Българскитѣ офицери еднакво и неправи разлика ако единъ се възпита въ Россия, другъ въ България, третиятъ другадѣ, освѣнъ, разбира се, по тѣхнитѣ военни степени; предъ видъ на това не зная, на какво основание и по какви съображения се прави исклучение съ Свищовскитѣ Военни началникъ (бившии а сега Разградскитѣ) Капетанъ Гуджовъ като му се даватъ като на Русскитѣ офицеръ добавочни лева 3960, когато той е настоящий Българинъ, и когато на сички други Българи офицери се плаща по нормалния окладъ; дали това не ще е единъ видъ обида за другитѣ офицери Българи, а може би, обида и за истинския патриотизмъ на по-

мѣнатиѣ К. Гуджовъ. Като вѣрвамъ прочее, че това става просто по опущение отъ страната на Военното Министерство, желателно е да обърне внимание върху въпроса и ако е умѣстно да изиска на дира дадените до сега на помѣнхтия капетанъ добавочни, като съвременно ми отговори първо върху това.

И второто, да ми се отговори, какво слѣдствие даде почитаемото Военно Министерство по скандала който г-нъ Свищовский войнски началникъ капетанъ Гуджовъ произведе това лѣто по мѣсецъ юний въ селото Карамановъ, окръжие Свищовско, а именно възънъ отъ времето на обученията, въ присѣхтствие на голѣмо число зрители, най-безчеловечно е билъ онѣлченеца Ангелъ Ивановъ, като му нанесалъ силни удари по лицето, ритналъ го съ чизмата си въ корема, далъ заповѣдъ да му вържатъ рѣцѣте изъ отъ дира, и слѣдъ като му удари още нѣколко плѣсеници, конвоиранъ съ двама опѣлченци, като най-страшенъ разбойникъ го праща и затвара на нѣколко часа и сичко това се извършва върху старъ поборникъ на когото гърдитъ лѣхиятъ съ медали за залугите му на Балкана въ време на нашето освобождение; и за сичко Военното Министерство е увѣдомено съ жалба отъ страна на пострадавшия, както и отъ страна на Свищовский дружиний командиръ, който бѣ командированъ да направи слѣдствие, и мисля че потвърди факта. Слѣдъ истечението обаче на едно врѣме отъ това произшествие, биде обнародванъ въ 85 брой на «Държавний Вѣстникъ» приказъ подъ № 125 съ слѣдующето съдържание: «Привеждатъ се за полза на службата окръжнитъ войнски началници: Свищовский капетанъ Гуджовъ и Разградския поручикъ Лебедовъ, единъ на мѣсто другия.» Проче, дали този приказъ е станалъ по слѣдствие на горнигъ обстоятелства и съ цѣль за единъ видъ наказание, или же по друга причина, азъ незная; нѣ ако е послѣдствие на първото, то г-нъ Министръ мисля че не е трѣбовалъ да забравя, че подобно дѣло не е отъ първитъ на помѣнхтия капетанъ и че той има и друго по-старо и потиранско съ единъ сълдатинъ отъ своята рота, която командувалъ въ 1880 година въ Кюстендилъ, който може съ такъвъ единъ побой е билъ туренъ въ болницата и слѣдъ малко врѣме се е преселилъ на другия свѣтъ; и че това е фактъ, който може би и сега съществува въ архивата на Военното Министерство, не се съмнѣвамъ.

Предъ видъ на сички тия питамъ, подобни мързостни дѣла трѣбова ли да оставатъ тѣй леко удовлетворени, предъ Военний законъ, и трѣбовали да се държатъ на служба подобни тираны?»

Предсѣдатель: Запитванието ще се испрати на Военното М-во.

Наший дневенъ редъ е исчерпанъ. Повече нѣма на дневенъ рѣдъ.

Батановски: Има прошение подадено отъ нѣколко представители.

Предсѣдатель: По желанието на нѣколко представители това прошение ще се чете въ понеделникъ.

Дужовъ: Азъ желая, да се не отлага, може да се прочете.

Предсѣдатель: Желаетъ ли Н. Събрание да изслуша нѣкои прошения? (Гласове: желаетъ). Моля г-на докладчика на комисията по прошенията да докладва нѣкои прошения.

Докл. Бошнаковъ: Г-да представители! комисията за преглежданието на прошенията, която имаште добрината да изберете, въ своитъ засѣдания постанови, щото на Н. Събрание да се долага резюме отъ прошенията, както и нейното мнѣние. Като докладчикъ на тази комисия, моля вашето внимание.

Прошение отъ грѣчмарский еснафъ въ Кюстендилъ.

Просителитъ казватъ, че било постановено отъ градский общинский свѣтъ да плащатъ на общинското управление 25% отъ патента за продаване спиртни питиета.

Оплакватъ се, че бивший финансовъ чиновникъ, който по-напредъ за искубание на тутуна противъ закона причинилъ голѣма врѣда, както на хазната, така и на населението, сега вопреки постановлението на гр. свѣтъ имъ удвоилъ налога, така щото сѣ принудени да плащатъ още 1 данъ по 25%; а пакъ за занаята си плащатъ туджаретъ, а тоже и патентъ.

Прошението е подписано отъ 73 грѣчмари.

Комисията постанови, да се проводи прошението въ М-вото на Финанситъ за изучаване същността на работата и за удовлетворение на просителитъ.

Анневъ: Азъ би желалъ, да се приложи още, че М-ра на Финанситъ да обяви на Н. Събрание, какви распорѣждения е направилъ и какво удовлетворение е далъ. Защото много прошения се провоздаха миналата сессия, и оставаха безъ послѣдствие.

Доклад. Бошнаковъ: Приемамъ добавката отъ г. Аннева: да се увѣдоми Събранието за слѣдствието.

Предсѣдатель: Приема ли, се да се проводи прошението въ М-вото на Финанситъ съ добавка? „да увѣдоми Н. Събрание за резултата!“ (Приема се).

Докл.: Прошение отъ жителитъ на село Крушевецъ.

Прошение отъ жителитъ на село Крушевица, Плевенска околия и окръгъ.

Просителитѣ явяватъ, че понеже селото имъ се състояло отъ 200 и повече къщи, а мерата имъ е била тѣсна, поминѣка имъ е билъ мъченъ за скотоводството, и много пжти сж подавали прошение въ Министерството и Народното Събрание, да имъ се даде земя; нъ не биле удовлетворени, за това молятъ да имъ се отпустне земя, отъ гдѣто и да е, инакъ тѣснотията ги принуждава да се изселятъ.

По туй прошение комисията зе и мнѣнието на г. Мецова, Предсѣдателъ на Плѣвненския окръженъ съвѣтъ. Той потвърди, че е така.

Това село още преди войната било стѣснявано отъ окръжающитѣ го турски села, за туй комисията намира, да се уважи това прошение и да се проводи въ М-вото на Финанситѣ, съ молба да се удовлетворятъ просителитѣ, съгласно съ закона за черкескитѣ и татарскитѣ земи.

Мецовъ: Селото Крушевецъ, състояще отъ 200 къщи дѣйствително има нужда отъ земя. То е давало нѣколко пжти прошение, ако се не лъжа, въ 80 год. когато бѣше М-ръ г. Славейковъ, който резумира прошениято: да се изслѣдва, да ли дѣйствително иматъ нужда или не. Тѣ измѣриха и намѣриха работна земя 7400 дюлюма на 1120 жители. Още бѣше казано да се отпустне. До него има село долни зимникъ, което има 70000 дюл. на 1500 жители.

Анневъ: Желанието на просителитѣ щѣше да бѣде удовлетворено, но за съжалѣние, закона за черкескитѣ и татарски земи, както и всичкитѣ закони отъ миналата сесия останаха неприложени. Тукъ му е времето да се помоли М-ра на Финанситѣ, да се распорѣди по-скоро за приложението на този законъ. Въ него се казва, че дѣто има правителствени земи, опредѣли се комисия, подъ предѣтелството на окр. управителъ, която опредѣлява границитѣ на всичкитѣ правителствени имуществва. Тогава близосѣднитѣ села иматъ право да кажатъ: иматъ ли нужда за земя или не. Повтарямъ да кажа: да се приложи къмъ резолюцията, молба къмъ М-ството, да приложи колкото е възможно по-скоро въ дѣйствие този законъ, и тогава всички такива желания ще бѣдѣтъ удовлетворени.

М-ръ Начовичъ: Азъ не чухъ, и не разбрахъ добръ г. Мецова. Мѣрата на туй село по коя причина е малка? да ли е била малка отъ одавна, или се отнѣло нѣщо отъ нея за черкеситѣ и татаритѣ? Ако е била голѣма по-напредъ и се е намалила въ полза на черкеситѣ, тогава лесно е да се поправи злото, а ако си е била мѣрата всекога малка и населението се е увеличило, тогава азъ не виждамъ, по кой начинъ ще може ти да се увеличи, даже на основание на закона за черкескитѣ и татарски земи, защото никое село

не дава мѣрата си на друго. А колкото за прилаганието на закона за черкескитѣ и татарскитѣ земи, азъ ще съобща на г-да представителитѣ, че моя предшественикъ е направилъ нѣкои съществени измѣнения на тоя законъ. За туй не е можалъ да се приложи тутакси. Тия измѣнения сж станали съ съгласието на Държавний Съвѣтъ. Именно, намѣсто да се опредѣлятъ границитѣ отъ окръжнитѣ съвѣти и да се правятъ измѣнения предъ администрацията, въ измѣнитѣ части е казано, да ставатъ рекламациитѣ въ сѣдилищата. Азъ не мога да се съглася съ тия измѣнения, защото заплетени въпроси се рѣшаватъ по административенъ начинъ за по-скоро. Ако остане, всеки който има да прави рекламация да отива въ сѣдилището, въпроситѣ ще оставатъ висящи много години. Азъ ще представя на Нар. Събрание измѣненъ законъ, и ако то рѣши да приеме измѣненята, тогава ще се постѣпи да се приложи тоя законъ съ измѣненята.

Мецовъ: Селото Крушевецъ е съ същата мѣра отъ одавна, но тѣй като... (Не се чува) незнай какъ сж земени съ документи, че по тази причина мога да кажа, че има нужда отъ земя. Съ какви привилегии сж земени, но населението не се е увеличило. Както казахъ по-напредъ има совати, които туй село може да разработи. Тѣ колкото земя иматъ, е разработена и посѣяна, но си нѣматъ пасбища; а на скотоводството трѣбва да се дава потигъ.

Попповъ: Споредъ казванието на Плѣвненския предѣтателъ, тѣзи совати не принадлежатъ на мѣрата на с. Крушевецъ. Ако се отстѣпятъ тѣзи совати на Крушевци, тѣ ще се удовлетворятъ, но понеже не е при тѣхнитѣ граници, може да стане размѣна.

Дуковъ: Азъ искамъ да кажа това, което каза г-нъ Анневъ, да се приложи въ дѣйствие; но така както се прие отъ Нар. Събрание. Той трѣбва по-напредъ да се практикува, за да се видатъ недостатѣцитѣ, а тогава въ идущата сесия да се преглѣда. Азъ не разбирамъ какво ще каже, едно Нар. Събрание да приема законъ, а пакъ Министра и Държавний Съвѣтъ да го преиначаватъ. Азъ разбирамъ, че Държавний Съвѣтъ може да приготви нѣщо и послѣ да го предложи за разглѣждане въ Нар. Събрание; но не да го преиначава, слѣдъ приеманието му въ Събранието. За това трѣбва по-напредъ да се практикува, (Гласове: съгласни.) защото тѣзи недостатѣци може да бѣдѣтъ и въ бѣдѣще, ако този Държавний Съвѣтъ се продължава нататѣкъ. (Смѣхъ.)

Предѣтателъ: Г-нъ Дуковъ подига въпросъ да се турне въ дѣйствие този законъ така, както се е приелъ отъ Нар. Събрание въ миналата сесия. Г-нъ М-ръ Начовичъ каза, че

ще го внесе да се преглѣдатъ тѣзи промѣнения, които е направилъ Държавний Сѣвътъ и, ако ги приеме Нар. Събрание, да се практикува закона съ тѣхъ, ако не ги приеме, тогава да се исхвърлятъ. Желаетъ ли Нар. Събрание, или г-нъ М-ръ Начовичъ да внесе законъ тука, или да се произнесе сега Нар. Събрание, какъ да се практикува?

М-ръ Начовичъ: Да се произнесе Нар. Събрание, да ли иска да види измѣненіята или не.

Бобчевъ: Еднажъ прието отъ Нар. Събрание не може да се внесе вторий пѣтъ. Нека се практикува и като се видѣтъ недостатѣцитѣ му, може да се иска пакъ мнѣніето на Нар. Събрание. Но да се връща неприменуванъ законъ ми се вижда чудно.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание, щото закона за черкеситѣ и татарскитѣ земи да се турне въ дѣйствиетакъ, както е приетъ отъ Нар. Събрание въ миналата сесия, безъ да се държи смѣтка за измѣненіята, които е направилъ отпослѣ Държавний Сѣвътъ? (Гласове: приема.) Който приема предложението на г-на Дукова, да си дигне ржката. (Болшинство.) Значи приема се.

Мецовъ: Не искамъ да отговоря на г-на Попова, за дѣто заяви, че соватитѣ не се граничили съ тѣхното село; наистина така; но защото соватитѣ сж по-силни и по-яки, та може да се замѣнатъ.

Марко Велевъ: На държавата сж интересни всички чифлици останали отъ Турското правителство. Тѣ сж интересни и за цѣль Български народъ; но не трѣбва да се раздаватъ на онѣзи, които не се нуждаятъ, а на тѣзи, които сж близо до тѣхъ и, освѣнъ това, иматъ нужда. Защото си нѣма правото, тѣ да се ползуватъ. Азъ предлагамъ тѣ да останатъ, както сж били; защото ако земѣтъ тѣ, какво ще ми кажете за онѣзи, които нѣматъ близо правителствени земи. Тѣ отъ дѣ ще увеличатъ пасбищата си. Това е несправедливо, и да остане прошениято безъ послѣдствие.

Докл. Бошнаковъ: Моля предварително Нар. Събрание, да се произнесе върху мнѣніето на комисията, а послѣ г-нъ Велевъ да предлага своето мнѣние. Комисията намѣрва основателно прошениято на Крушевци, съгласно съ закона за черкеситѣ и татарскитѣ земи, и за туй предлагамъ, да се препратѣтъ за изучаване въ Министерството на Финанситѣ и удовлетворение на просителитѣ.

Марко Велевъ: Отъ като Крушевци не сж давали земи на черкези и татаре, отъ дѣ ще зематъ? Азъ не можъ да разбера, какъ ще се ползуватъ отъ черкеситѣ и татарскитѣ земи онѣзи, които не сж имъ давали.

Докл. Бошнаковъ: Г-нъ предговорившии не трѣба да се обижда, защото това се праща на М-рството на Финанситѣ за изучаване, и съгласно съ закона, да се удовлетвори, ако е възможно. Тукъ не е окончателно рѣшението, но Министерството ще рѣши, да ли може да се удовлетвори, и вѣрвамъ, че г. Велевъ е удовлетворенъ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание, щото прошенията на Крушевци да се препратѣтъ въ М-рството на Финанситѣ? (Приема.) Който не приеме, да си дигне ржката. (Меншинство.) Значи приема се.

Докл. Бошнаковъ (чете): «Прохшение отъ поборника Атанасъ Петровъ, Варненски жителъ. Просителя, като прилага преписъ на свидѣтелствата за взимане участие въ разни битки и при освобождение на отечеството ни, е получилъ Георгиевски кръстъ, и предлага друго свидѣтелство за семейното му положение, че е бѣденъ и че ималъ двѣ малолѣтни дѣца проси, ако е възможно, съгласно съ закона за поборницитѣ, вмѣсто да му се даде земя, да му се даде 300 или 400 метра мѣсто въ Варна при новопостроеното училище, да си построи къща, като при това му се даде и помощъ за да подигне зданието, тѣй като той живѣе въ Варна и тамъ му е занаята». Комисията е на мнѣние, да се проводи въ Министерството на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла съ просба, за изучаване отъ сѣщото М-рство, чрѣзъ общинското управление въ Варна, ако е общинско, да му се отстъпи, слѣдъ което Нар. Събрание да се произнесе.

М-ръ Цанковъ: Въ закона таквозъ нѣщо нѣма. Заради туй, напразно ще го проваждате въ М-рството. Ние ще кажемъ, че това е противъ закона за поборницитѣ, и не можемъ да дадемъ никакво заключение.

Попповъ: Азъ мисля, че въ закона стоеше, щото вмѣсто 200 лева, да се дава правителствена земя. Ако тази земя е правителствена, нека му се отстъпи.

М-ръ Цанковъ: Това е земя за оране, а не за къщи. Да се направи ниви, ливади, въобще селянинъ да стане, а за въ градоветѣ, нѣма таквозъ нѣщо.

Д-ръ Пачевъ: Искаваното мнѣние отъ г. Министра-Председателя е справедливо, защото общинитѣ сж собствени притѣжатели на движимитѣ и недвижимитѣ си имущества. Слѣдователно и мнѣніето на г-на докладчика ми се види несъобразно съ дѣйствующитѣ закони на страната.

Докл. Бошнаковъ: Това е мнѣніето на комисията. Ако се приеме, добръ, ако ли не, то комисията не претендира. Но прошение отъ единъ поборникъ не трѣба да остава безъ послѣдствие. Ако не му се даде туй, да му се даде онова, което му дава закона.

М-ръ Цанковъ: Тѣй. Споредъ закона може. Проводете го. Има и едноврѣмenna помощъ се дава. Има земи се даватъ и пари отгорѣ. Но това мѣсто не може да му се даде.

Докл. Бошнаковъ: Ще се прати въ М-рството на Вжтр. Дѣла за удовлетворение, съгласно съ закона за поборниците.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание, да се проводи това прошение въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла? (Приема се).

Докл. Бошнаковъ: (Чете): Прошението отъ жителитѣ турци на село Торосъ, селска община въ Плѣвненскій окръгъ. Просителитѣ излагатъ, че въ 1879 год. се завърнали въ България, т. е. послѣ войната, и останжли жит. на българското Княжество. Отъ тѣхното невѣжество и незнание законитѣ на Княжеството, не сж зели сѣдебни рѣшения за вѣдворение въ тѣхнитѣ недвижими имущества. Понеже срока имъ е истекълъ за взимание документи въ право на владѣние отъ нашитѣ сѣдилища, правителството е положило рѣка на тѣзи имущества. Оплакватъ се, че нѣма съ какво да закриятъ дѣцата си и посрѣщнатъ домашнитѣ си нужди. Просятъ Нар. Събрание, да моли М-рството, да имъ се отстѣпятъ имуществата да си ги владѣятъ.

Молла Юсуфъ: Тѣзи хора г-да, сегинатъ работитѣ имъ спрѣха. Запрѣха имъ бранищата и нѣма отъ какво да живѣятъ заедно съ дѣцата си. За това, молятъ да имъ се отстѣпи това; защото тѣ сж Български, тукашни подданици, въ България, бива ли да имъ се запира това? За това, трѣба да имъ се отпусне това да си владѣятъ. Това искаме да моля г-да депутатитѣ, да се произнесатъ, да имъ се даде онова, което владѣяха напредъ.

Мецовъ: Тѣ сж вѣдворени, безъ да е станало това формално. (Гласове: По високо) Тогава отиде една коммисия и ги вѣдвори безформално. Тѣй както и въ саммата телеграмма отъ М-вото се казва, че съ исключение на бранищата, ниви и ливади, да имъ се дадѣтъ. А колкото за бранищата Нар. Събрание да се произнесе.

Д-ръ Пачевъ: Въ това прошение види ми се голѣмо недоразумѣние. Какъ и кой може да отнеме имуществата на единъ притѣжателъ въ Княжеството? Закона се касае за ония, които сж избѣгнали и не сж се завърнали въ Княжеството. Но които сж се завърнали, тѣ сж собствени притѣжатели. А правителството или друго нѣкое лице не може да тури рѣка на тѣхнитѣ имущества. Азъ тѣй разбирамъ тази работа. Тукъ закона се касае за тѣзи, които сж избѣгнали, и не сж се завърнали и пропуснали срока, предвиденъ въ закона.

Шивачовъ: До колкото разбрахъ въпроса, работата е така. М-рството на Вжтрѣш. Дѣла съ телеграмма до окр. управители даде позволение, щото окр. съвѣти да вѣдворяватъ турцитѣ въ тѣхнитѣ недвижими имущества. Но това право имъ бѣше да си сѣятъ нивитѣ и да не стоятъ по улицитѣ.

Тѣ трѣба да се вѣдворятъ по общиятъ редъ въ сѣдилищата. Вѣроятно е, че има нѣкоя погрѣшка въ това прошение. За това, да се проводи въ М-рството на Вжтрѣш-Дѣла или по-добрѣ въ М-рството на Финанситѣ, да се изучи въпроса, и тогава Нар. Събрание да се произнесе по-нататѣкъ.

Докл. Бошнаковъ: Миѣнието на коммисията е, да се проводи въ М-рството на Финанситѣ за изучаване въпроса.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание това прошение да се проводи въ М-рството на Финанситѣ? (Приема се).

Докл. Бошнаковъ: Друго прошение отъ 2 села на Плѣвненски окръгъ Торосъ и Дебени просителитѣ излагатъ, че сж зели, както преди войната, тѣй сжщо и подиръ зайре взаимнообразно. Понеже били бѣдни, молятъ да имъ се опрости, както се опрощавало и на други.

Миѣнието на коммисията е, да се проводи въ М-рството на Финанситѣ за изучаване неговата основателностъ и положението на просителитѣ, слѣдъ което Нар. Събрание да се произнесе. (Гласове: Прието).

Молла Юсуфъ: Г-да тѣзи хора, когато избѣгнѣха земали зайре и послѣ като се завърнѣха пакъ земаха тѣзи хора се задължиха; но като сж бѣдни, молимъ да имъ се опрости, както се опрости миналата година на другитѣ окръжи.

Мецовъ: Тѣ сж изоставени, и види се не е била представена за тѣхъ вѣдомостъ. За другитѣ села г-да, се опрости; но за тѣзи не е представена вѣдомостъ (Председателъ: Моля публиката да не прави шумъ) за хранитѣ, които сж се взели взаимнообразно.

Докл. Бошнаковъ: Отъ думитѣ на г-на Мецова излиза, че тѣзи двѣ села сж били прехвърлени отъ Ловчанския на Плѣвненския окръгъ. Слѣдователно миналата година, когато сж се представили вѣдомости за опрощение, за тѣзи села не била представена вѣдомостъ. Миѣнието на коммисията е, да се проводи въ Финансовото М-рство за изучаване неговата основателностъ, слѣдъ което да се произнесе Нар. Събрание. (Приема се).

Поповъ: Има ошеедно прошение и това да се свърши, защото, въ понедѣлникъ имаи друга работа.

Докл. Бошнаковъ: Има още 4 прошения. (Гласове: стига!) (Чете): Промение отъ 7 общини на Козлуджа. Промителитъ излагатъ, че понеже Козлуджа напредъ преди войната е била административна околия, а послѣ войната сждебна, и понеже сега за малки сждебни работи отиватъ 10 часа пътъ, а при туй има и други отъ тѣхъ села, които отиватъ отъ по-далечъ, за това, молятъ Нар. Събрание да постанови, щото за въ бждице да се отвори сждебна околия въ Козлуджа. Мнѣнието на комисията е, отъ идущата година да се отвори тамъ сждебна околия. Ако г-нъ М-ра се съгласи съ това, прошение да се испроводи въ сжщото М-рство на Вжтр. Дѣла за изучавание и удовлетворение.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание, да се препрати въ М-рството на Вжтр. Дѣла?

Шивачовъ: Менѣ ми се вижда противорѣчие въ мнѣнието на комисията. Най-напредъ се каза, че Нар. Събрание да рѣши, да се отвори въ Козлуджа сждебна околия, ако Нар. Събрание се съгласи, а послѣ да се препрати въ М-рството.

Л. Дуковъ: До колкото разбрахъ мнѣнието на комисията, мисля, че направо да се препрати до М-рството, което да земе мѣрки и предвиди въ бюджета щатъ за откривание тамъ едно учреждение, защото е много нужно. Тамъ е било тѣй да кажа отъ сто и толко години мюдурукъ, а и до минжлата година бѣше околия. Самата околия Козлуджа, ако би да иматъ работа тамъ, то имъ е близо до 2—3 часа; но като отиватъ въ Варна има 10 часа пътъ. При това Варнен. мировий сждъ се натрупва съ много работа, щото не може нѣкому и въ 2 години да дойде реда за разглѣждане дѣлото му. Тѣ сж подали прошение още презъ м-цъ априлий. Тѣ страдатъ, и за туй сж прибѣгнали до това срдѣство, да молятъ Нар. Събрание да подѣйствува да се гласува такава една сума, да се отвори едно учреждение съ мировий сждъ; и може да иматъ единъ старшии стражаръ. Азъ поддържамъ това и трѣба да се направи, за което ще бждатъ признателни на Нар. Събрание.

Поповъ: Азъ като членъ на тази комисия мисля, че стана погрѣшка въ резолюцията. Мнѣнието на комисията бѣше, да се отвори Мир. Сждъ, и да се препрати на Министра на Правосждието да тури щатъ за това сждилище; защото въ Варна има само единъ Мир. Сждия и за градски и за околийски жители. Но тамъ има хора, които двѣ години не иде редъ да имъ се глѣда работата. Въ Козлуджа трѣба да има жандарми, защото има разбойници и трѣба да има тамъ една администрация по силна.

Шивачовъ: Азъ мисля, че никой не ще бжде противенъ да се отвори околията, слѣдъ като се получатъ свѣдения отъ Министерството и се укаже, че трѣба да се отвори Мирово сждилище въ Козлудженската околия съ центръ Козлуджа. Ако бѣше тукъ Министрътъ на Правосждието, щѣше да бжде по-добрѣ. Азъ желая да се отложи въпроса, до дѣто дойде той. Ако ли не, то да се проводи въ Министерството на Правосждието и при разглѣжданieto на бюджета Министрътъ да си даде мнѣнието за отварянието на тази околия. (Гласове: Съгласни).

Докл. Бошнаковъ: Въ преписътъ на това, което тѣзи заранъ рѣшихми, може би да е направилъ нѣкое опущение преписвача. Но тукъ фигурира мнѣнието на комисията, и слѣдователно нѣма противорѣчие.

Л. Дуковъ: Тогава се съгласявамъ съ комисията, защото тѣ не просятъ отъ Министра на Правосждието; но просятъ отъ Н. Събрание. За това да се прати до г-на Министра на Правосждието, да земе мѣрки, а не само да даде мнѣнието си.

Шивачовъ: Не съмъ никакъ противенъ за откриванието на тази околия; но има противорѣчие въ комисията, дѣто казва: да рѣши Н. Събрание да се отвори, а послѣ каже, да иска мнѣнието на Министра и послѣ да се даде рѣшение. Азъ мисля, че г-нъ Дуковъ и г-нъ Попповъ ще се съгласъ на това.

Докл. Бошнаковъ: И комисията е съгласна.

Л. Дуковъ: Тогава се съгласявамъ, за въ идущето засѣдание г-нъ Министръ да даде своето мнѣние и да рѣшимъ въпроса окончателно.

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание мнѣнието на комисията? (Приема се). Сега трѣба да опредѣлимъ дневния редъ за идущето засѣдание. Спорѣдъ правилника трѣба въ вторникъ да имамъ засѣдание. (Едни гласове: вторникъ, други: понеделникъ).

Шивачовъ: Желателно би било, нѣкои отъ г-да членовѣтъ на комисията, избрана да разглѣда конвенциитѣ, да съобщатъ, да ли има готово нѣщо, за да се тури на дневенъ редъ въ понеделникъ; защото желяемъ на скоро да си ходимъ, и ако не се свърши по-скоро, трѣба да стоимъ по-дълго.

Щърбановъ: Истина, споредъ правилника, трѣба да има засѣдание въ вторникъ, но по-добрѣ ще бжде, тѣй като има прошения недочетени и сжщо има и друга работа, да има засѣдание въ понеделникъ, тѣй като правилникътъ позволява да имамъ извънредни засѣдания. (Гласове: Съгласни).

Л. Дуковъ: Това, което искахъ да кажа, горѣ-долѣ го каза г. Щърбановъ т. е., че ако и да сж опредѣленн 3 засѣдания въ недѣлята; но се казва, че можемъ да имамъ и извънредни. И тъй въ понедѣлникъ на дневнвъ редъ остава прошениято, което се даде отъ страна на представителитѣ, и да се дочетжтъ прошения останали отъ днесъ. Колкото за комисията, за която казва г-нъ Шивачовъ, не е още ни добръ изучила въпроса. По-напредъ трѣба да се произнесемъ за отлаганието на сесията, и тогава ще рѣшимъ, да ли трѣба сега да се внесе доклада или послѣ, отъ като се отложи сесията.

Секретаръ Шивачовъ: Азъ твърдѣ съжالياвамъ, че думитѣ на господина Дукова нѣматъ никаква смисълъ; какъ може да не бѣде изученъ въпроса, когато се е избрала за него комисия. Всѣки трѣба да признае, че на първо мѣсто стоятъ въпроситѣ за двѣтъ конвенции, а послѣ е въпроса за отивание. Ако протаками врѣме по-дълго, трѣба да стоимъ по-дълго. Тукъ ние всички сме съгласни, колкото е възможно по-скоро да свършимъ, за да имаме по крайнѣй мѣри единъ или два мѣсеци ваканция.

Анневъ: Доклада за конвенциитѣ зависи отъ самата комисия. Ти ще каже сама, и може за понедѣлникъ да е готова. За сега още не е. Послѣ забѣлѣжете, че останаха днесъ неисчерпани въпроси, които трѣба да се турятъ на слѣдующи дневенъ редъ.

Л. Дуковъ: Азъ това искахъ да кажа, че дѣто ме съжالياваше г-нъ Шивачевъ, да ме не съжالياва никакъ, защото азъ това го правя отъ убѣждение. Никой не ни е задължилъ за скоро разискване. Задължени сме и ще я разискваме. Но ти още не е напечатана. Нѣмамы отъ край до край изложение, за да можемъ да се произнесемъ по-скоро и по-лесно. Прояшението е на дневенъ редъ и ще се разисква, може да се отхвърли, а може и да се приеме. А това, което е дадено на насъ, нѣма да откажемъ, че нѣма да го разгледамъ. Готови сме; но ако се отложи, може да оставимъ за по-сетнѣ това разискване, като изучимъ по отблизко тази работа.

М. Велевъ: Г-да! Колкото за конвенцията въ толковъ бързо врѣме не може да се разгледъ, защото още не е напечатана и раздадена на представителитѣ. Този въпросъ е важенъ, но трѣба врѣме да се разисква, а не въ таково кратко врѣме. При това трѣба да се напечататъ конвенции и да се раздадатъ на представителитѣ. (Единъ гласъ: Напечатали се).

Сукнаровъ: Азъ мисля, че ние се отдалечаваме отъ предмѣта.

Тукъ бѣше въпросъ, кога да имаме засѣдание. Нѣкои казватъ въ понедѣлникъ, а нѣкои въ вторникъ. Това за да

се опредѣли, т. е. за да можемъ да знаемъ, да ли трѣба да нарушимъ правилника и да имаме засѣдание въ понедѣлникъ, то по-напредъ трѣба да се знае дневния редъ. Да напишемъ дневния редъ и тогава ще видимъ, ако работата е толкова голѣма, щото трѣба да има засѣдание и въ понедѣлникъ, да рѣшимъ да има, ако ли не, да остане за вторникъ.

Шивачовъ: Конвенциитѣ сж напечатани и г. М. Велевъ забравя това, което се казва въ Събранието.

Щърбановъ: Колкото за засѣданието, дѣто казва г. Сукнаровъ, че щѣли сме да нарушимъ правилника, това не е истина; защото чл. 2 ясно казва: Имами прѣвъ недѣлята 3 засѣдания; но въ случай на нужда може да имаме и извънредни. За това, ако сме съгласни да имаме засѣдание въ понедѣлникъ, съ това не се нарушава правилника, а е съобразно съ втория параграфъ на сѣщия правилникъ.

Вълчевъ: Чини ми се, че г. Щърбановъ злѣ е разбралъ г-на Сукнарова. Той каза, че трѣба по-напредъ да се опредѣли дневний редъ и послѣ, ако се види, че има нужда, да стане засѣданието. Това бѣше рѣчта на г-на Сукнарова. (Едни гласове: тъй! други — не е тъй!)

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание, да има засѣдание въ понедѣлникъ? (Желаетъ). Който не желаетъ, да си дигне ржката. (Меншеество).

Попповъ: Комисията за конвенциитѣ сама каза, че докладъ не е приготвенъ, понеже още не е изучила предмѣта. Ние имаме напечатана една конвенция, отъ която не може нищо да се разбере, до колкото азъ разбирамъ. За това, да имаме едно засѣдание на вѣнъ частно, за да ни се разяснятъ всичкитѣ тѣзи работи. (Гласове: съгласни).

Предсѣдателъ: На дневенъ редъ ще имаме докладване отъ комисията за прошенията, запитване отъ г-на Шивачова и двѣ предложения отъ г. Аннева; освѣнъ това нѣколко предложения подписани отъ нашитѣ събратия турци (Д-ръ Цачевъ: тѣ сж мои предложения), които тоже ще се турятъ на дневенъ редъ: едно се отнася до ученицитѣ мюсюлмани, които се учатъ за имамы; а второто до нѣкои правила, относително до погребение на умрѣлитѣ.

Вълчевъ: Да се забѣлѣжи на дневенъ редъ моето запитване къмъ Министерството на Общитѣ Сгради.

Предсѣдателъ: Ще ли го опредѣлите?

Вълчевъ: Понеже се прие да се не опредѣля, нѣма да го опредѣля. Азъ съмъ бѣхъ противенъ, но . . .

Бобчевъ: Да се тури на дневенъ редъ законопроекта, който чете г. М-ръ Цанковъ.

Предсѣдателъ: Ще се тури.

Бобошевски: Прошението отъ депутатитѣ и то да се тури.

Предсѣдатель: Да, и това.

Л. Дуковъ: Това прошение мисля, щѣше още днесъ да е на дневенъ редъ.

Предсѣдатель: М-ръ Цанковъ заяви, че трѣба да остане за нѣколко засѣдания, и повече депутати заявиха, да остане за въ понедѣлникъ.

Л. Дуковъ: Не зная, какво мнѣние има г-нъ Министръ, но повече депутати го подписяха и желателно е, да бѣде на дневенъ редъ и да го разискваме. Това прошение да се тури на дневенъ редъ подиръ прошенията въ извънредното засѣдание въ понедѣлникъ. (Гласове: прието).

Предсѣдатель: Обявявамъ засѣданието за закрито.

(Конецъ въ 6 часа 15 минути).

Предсѣдатель: **Д. Грековъ.**

Подпредсѣдатели: { **Иванъ Симеоновъ.**
Ат. Минчовъ.

Секретари: { **Н. Шивачовъ.**
И. Ц. Щърбановъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: **А. Безеншекъ.**

ПЕЧАТНИ ПОГРѢШКИ.

На стр. 205, книга II отъ Дневниците на миналата (първа) сессия, 1-вий стълбъ 3-ий редъ отдолу пропуснахти сж слѣдующитѣ два члена, отъ закона за Банката, които се приеха по предложението на г-на Аннева:

Чл. 35. „Ще се сконтирова въ само записи на заповѣдь, които сж облепени съ нужни гербови марки, иматъ дѣйствителна стойност и носятъ 2 или 3 здрави подписа, и на които срока истича не по-късно отъ 91 день слѣдъ сконтиранието.

Банката може да сконтира полици и съ 2 жира, то е, снабдени съ подписа на единъ издатель и единъ приематель (трасантъ и акцептантъ), когато тии подписа, или поне единия отъ тѣхъ е подписъ на една позната солидна търговска фирма или нѣкой солиденъ проприетаръ; сконтовия комитетъ обаче може да не одобри сконтированieto на подобни полици, както и на такива, които сж снабдени даже съ повече отъ 2 жира, ако между тѣхъ нѣма нито едно солидно.“

Чл. 36. „Записитѣ съ 2 подписа не отъ първа ръка търговци, ще се сконтирова въ само тогази, когато броената срѣщъ такива записи сумма се гарантира и съ нѣкакъвъ залогъ.“

На стр. 64, стълбъ I. линия 2 отъ долу, и стр. 68, стълбъ II. стр. 17 отдолу чети „Яневъ“ на мѣсто „Анневъ.“